

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

Biuro Urządzeń Rolnych Kółek Rolniczych

w Warszawie, ul. Langiewicza 3 (Kolonja Staszica) Tel. 131-89.

ODDZIAŁY:

Kielce
ul. Sienkiewicza № 20

Wilno
ul. Trocka № 11

Włocławek
ul. Kaliska № 12

Przedstawicielstwa prowincjonalne:

Wojewódzkie i Okręgowe Związki Kółek Rolniczych.

Institucja o charakterze społecznym, współpracująca w sprawach techniczno agrarnych z urzędami państwowymi, samorządowymi i organizacjami rolniczymi, — ukwalifikowana przez Ministerstwo Reform Rolnych i Rolnictwa.

Wykonywa wszelkie prace z zakresu:

1) **meljoracyj rolnych**, jako to: Drenowanie gruntów ornych, nawadnianie i osuszanie łąk, torfowisk, regulacje rzek, urządzenie stawów rybnych, sporządzanie planów dla koncesyj prawno-wodnych i przemysłowych (młyny), ekspertyzy meljoracyjne, organizowanie spółek wodnych;

2) **miernictwa**: w związku ze **scalaniem** i zamianą gruntów, znoszeniem służebności, podziałem wspólnot, parcelacją, pomiary majątków ziemskich i miast, plany regulacyjne, ustalanie granic, sporządzanie i poświadczanie zgodności planów, odrysów i t. p.

3) **parcelacji prywatnej majątków ziemskich**: sprzedaż parcel samodzielnych i dodatkowych, ośrodków, wyjednywanie kredytów i t. p.

4) **szacowanie i urządzenie lasów, zalesiania nieużytków i t. p.**, dostawa **sączków**, cegły i innych materiałów budowlanych; sporządzanie projektów budowy dróg bitych i zwykłych, wyjednywanie kredytów na meljoracje, na kupno ziemi, zagospodarowanie nowopowstałych parcel, wywoływanie hipotek, porady prawne i techniczne.

Dostawa Sączków z własnych zakładów ceramicznych.

Warszawa, 17 czerwca 1928 r.

W KAŻDEM BIURZE

powinna się znajdować **NAJLEPSZA** amerykańska maszyna do pisania „**UNDERWOOD**”

i aparat kopjowy t. j. **SZAPIROGRAF**, **MIMEOGRAF** lub **ROTATOR „ELLAMS'A** do robienia **dużej** ilości odbitek z **jednego** egzemplarza. Polecamy także w najl. gatunkach taśmy, kalki, farby, papiery i woskowce. Biurka i stoliki pod maszyny.

G. GERLACH — WARSZAWA — OSSOLIŃSKICH № 4.

H. CEGIELSKI SPÓŁKA AKCYJNA W POZNANIU

Jeneralny Przedstawiciel w Warszawie

Inż. S. Grzymałowski, Bracka 16, tel. 136-30 i 278-00.

Specjalny dział budowy parowych

WALCÓW SZOSOWYCH

WŁASNEJ UDOSKONALONEJ KONSTRUKCJI

Dogodne warunki kredytowe.

Oferty na żądanie.

Duża ilość walców w ruchu

OSKARDNIKI (zrywacze starych szos)

BECZKOWOZY

WOZY MIESZKALNE

Rok zał. 1908.

Rok zał. 1908.

Pierwsza w Polsce Fabryka Pomp Turbinowych

Tow. Firm. — Zakładów Mechanicznych

BRANDEL, WITOSZYŃSKI I S-ka
Właściciel Inż. Stefan Twardowski

Warszawa, Praga, Grochowska 37—39, tel. 48-86

Adres telegraficzny: **BRANDEL WITOSZYŃSKI WARSZAWA.**

POMPY TURBINOWE: wodociągowe, kanalizacyjne, zasilające do kotłów wysokiego ciśnienia, specjalne do kwasów, wód brudnych, sokowe (dla cukrowni) — — —

Turbiny Parowe Małe, Budowa Pomp i Turbin Parowych własnego pomysłu.

Pierścienie Tłokowe Samosprężynujące.

DOM HANDLOWY A. GEPNER

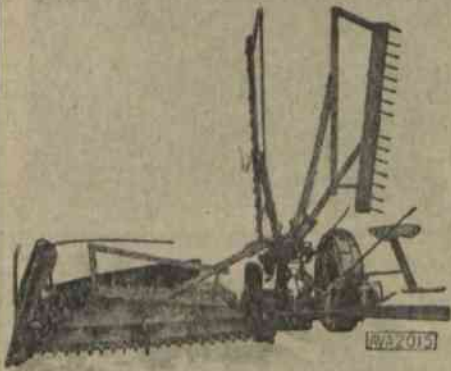
Metale półszlachetne

Surowce, półfabrykaty, odpadki i popioły.

— Dostawa ze składów i wprost z hut. —

Warszawa, ul. Grzybowska 27,

telefony: 55-25, 90-27, 264-52, 278-42.

CENTRALA HANDLOWA SPÓŁDZIELNI POLSKICH

w Warszawie, ul. Jasna № 8. Tel. 217-51.

Spółkom Maszynowym i Kółkom Rolniczym udziela kredytu w towarach po cenach hurtowych, składa oferty na żądanie franco i gratis. Dostarcza Rolnikom za pośrednictwem swych Spółdzielni Kredytowych i Rolniczo - Handlowych Zrzeszonych w Związku Spółdzielni Polskich Centrali: Nawozy sztuczne, maszyny i narzędzia rolnicze. Wirówki i instalacje mleczarskie, materiały budowlane: wapno, cement, cegłę, blachę, dachówkę, gwoździe, drut i t. d. Maszyny do wyrobów betonowych: dachówki, cegły, pustaków, cembrowin studziennych, słupów i t. d. Węgiel opałowy w ładunkach wagonowych. Maszyny do szycia i rowery z rozplątą do 8-miu miesięcy. Żniwiarki i kosiarki z regulacją ratami do 30 kwietnia 1929 roku. Motory ropowe do młocarni, młynów oraz inne towary. Meble, łóżka, farby olejne, pokosty i t. d.

ZAPYTANIA KIEROWAĆ POD POWYŻSZYM ADRESEM.

WALCE SZOSOWE

PAROWE: jednocylindrowe i „COMPOUND” — 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 i 20 ton.

ROPOWE: motorowe — 8, 10, 12 i 14 tonowe.

WSZECHŚWIATOWEJ FABRYKI

MARSHALL, SONS & Co (Anglja)

Specjalne patentowane palenisko. Cylindryczne suwaki. 4-o trybowy dyferencjał. Zamienna dymnica kotła. Specjalnie skonstruowane koła (walce), szprychy walców odlane razem z piastą.

Szybka zamiana obręczy.

Zużycie paliwa:

75 kg. na 8 godzin w 8 tonowym walcu
do 120 kg. na 8 godzin w 12 ton. walcu.

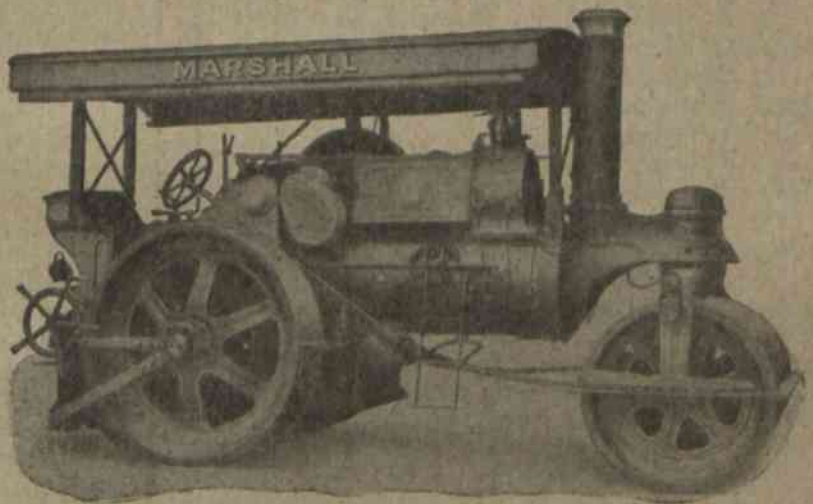
Bardzo dogodne warunki płatności.

Wyłączne przedstawicielstwo
na Polskę

SPÓŁKA HANDLOWO-ROLNICZA
„KOOPROLNA”

Warszawa, Kopernika 30,
telefon 141-14.

Wydział maszynowy.

KRAJOWE TOWARZYSTWO MELJORACYJNE Sp. Akc. ZARZĄD I CENTRALNE BIURO TECHNICZNE:

Warszawa, ul. Kopernika 30. Tel. centr. 58-04, 158-39, 158-01; dyr. 58-07, 506-36.

Skrót telegr. Warszawa — Meljoracje.

Oddziały: Toruń, Kalisz, Włocławek, Łęczyca, Radom, Częstochowa, Wilno, Piotrków, Płock, Brześć n/B, Kraków.

Institucja o charakterze społecznym, powstała w 1905 r., współpracująca nad szerzeniem meljoracji z instytucjami państwowymi, samorządowymi i organizacjami rolniczymi — ukwalifikowana przez Ministerstwo Rolnictwa.

Ekspertyzy, projekty generalne dla wydziałów powiatowych i spółek wodnych, projekty szczegółowe oraz nadzór techniczny i kontrola nad wykonaniem wszelkich przedsięwzięć meljoracyjnych.

Meljoracje rolne (osuszanie, nawadnianie, zraszanie), meljoracje podstawowe (regulacja rzek, kanały), budowa stawów, zakłady wodne, technika sanitarna, budowa dróg, budowle wiejskie oraz pomiary dla celów parcelacji, scalania i t. p.

Kredyty długoterminowe i krótkoterminowe na sporządzanie projektów i wykonanie robót — w szerokich rozmiarach.

SKŁAD BRONI „SPORT”**ORAZ WARSZTATY REPARACYJNE**

Sp. z o.jr. odp.

Warszawa, Chmielna 33, tel. 226-13

w pobliżu Dworca Głównego

Polecamy: Broń, amunicję oraz rewolwery.

Na składzie stale duży wybór broni używanej.

Katalogi wysyłamy na żądanie.

Kupującym od 100 do 200 zł.—5% rabatu, wyżej 200 zł.—10% rabatu.

WYSYŁKA ZA ZALICZENIEM.**FRANCISZEK
KOWALEWSKI**

Poznań, Słowackiego 8

Budowa Dróg i Szos

oraz wypożyczanie

Walców Parowych

10000—20000 kg. wagi

Rok zał. 1904.

ELTO

motory przyczepne

do łódek

4 KM. 7 KM. 18 KM.

— ELTO —

Warszawa, al. Szucha 8.

tel. 38-33.

Rada Gminna gminy Kuflew
pow. Mińskiego Mazowieckiego

ogłasza

KONKURS

na stanowisko pisarza gminnego.

Wymagane kwalifikacje:

1) Wykształcenie w zakresie 7 klas szkoły powszechnej lub 4 klasy szkoły średniej.

2) Co najmniej dwuletnia praktyka w samorządzie lub ukończony kurs dla pracowników administracji gminnej.

3) Znajomość buchalterji podwójnej i przepisów samorządowych.

4) Pierwszeństwo mają kandydaci ze średnim wykształceniem i praktyką samorządową.

Wynagrodzenie według IX kategorii płac urzędników państwowych oraz mieszkanie, światło i opał.

Zgłoszenia z własnoręcznie napisanym życiorysem oraz referencjami nadsyłać należy do dnia 24 czerwca 1928 roku na ręce wójta gminy Kuflew, poczta Mrozy.

Przewodniczący Rady Gminnej

Wójt gminy Kuflew *F. Jankowski.***Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Sejmiku we Włoszczowie**

ogłasza

KONKURSna 2 stanowiska instruktorów: rolniczego
i hodowlanego.

Do stanowisk tych przywiązane jest uposażenie w/g VII st. sł. urz. państw. z 15% dodatkiem komunalnym.

Wymagane warunki:

- 1) nieprzekroczony wiek 40 lat,
- 2) wyższe wykształcenie rolnicze,
- 3) praktyka społeczno-rolnicza lub instruktorska.

Oferty z uwierzytelnionymi odpisami świadectw, własnoręcznie napisanym życiorysem i z powołaniem się na referencje należy nadsyłać do Wydziału Powiatowego we Włoszczowie do dnia 1 lipca 1928 r.

Posada do objęcia od zaraz. Pierwsze sześć miesięcy służby stanowić będą okres próbny, po którym nastąpi ewent. stabilizacja.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta: *wz. Jaroszyński.***WARSZAWSKA SPÓŁKA BUDOWLANA****SP. Z OGR. ODP.**

Warszawa, Al. Ujazdowskie 39. Tel. 230-22, 15-34.

ADRES TELEGRAFICZNY: WARSZAWA, RÓWNE „WUESBE“.

Rachunki bieżące: Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu Oddział Warszawski
Warszawska Kasa Kredytowa, Traugutta 2.WŁASNE ZAKŁADY CERAMICZNE — — BUDOWNICTWO LĄDOWE — — ŻELBET —
PROJEKTY — — KOSZTORYSY — — MOSTY — — BUDOWNICTWO KOLEJOWE

czas. 13458/10/25

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH POLSKICH.
NUMER POJEDYNCZY I ZŁOTY

KONTO CZEKOWE POCZT. KASY OSZCZ. N. 1520

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 7
TELEFONY: 131-92 I 225-50.

Redakcja rękopisów niezwraca.

Ceny ogłoszeń: Całe wolne miejsce na pierwszej stronie okładki 300 zł.; 1/2 — 150 zł. Cała strona poza tekstem 200 zł., 1/2 — 100 zł., 1/4 — 50 zł. W tekście o 50% drożej. Ogłoszenia związków samorz., dostarczone bezpośrednio do administracji, o 25% taniej. Ogłoszenia, nadesłane bez podania wymiaru, drukuje się na 1/4 strony.

Kierownik Redakcji Aleksander Bogusławski.

Komitet Redakcyjny: Józef Bek, Stefan Boguszewski, Dr. Władysław Dalbor, Wacław Gajewski, Władysław Korsak, Joachim Wołoszynowski.

ROK X.

WARSZAWA, 17-go CZERWCA 1928 R

Nr. 25

TREŚĆ NUMERU 25: Rząd i samorząd — S. Gliszczyński. Bawarskie ustawodawstwo o samorządzie terytorjalnym — Dr. K. Windakiewicz. Dobrowolność i przymusowość przy tworzeniu związków międzykomunalnych — Z. R. Dookoła spraw samorządowych. Z Biura Zjazdów Sam. Ziems. Z życia samorządu. Komunikaty. Gmina wiejska i miejska: a) Wydatki i dochody gmin wiejskich w województwach zachodnich w r. 1926 — S. S.-ki. b) Z gminy Czerniewice pow. Rawskiego, c) Z gmin. Wiadomości gospodarcze. Poradnik. Ogłoszenia.

Rząd i samorząd

Wkrótce minie dziesięć lat istnienia Niepodległej Polski i należałoby zwłaszcza w chwili, kiedy trzeci Sejm Rzeczypospolitej ma się zająć stworzeniem ustawodawstwa samorządowego, jednolitego dla całego Państwa, bodaj z lotu ptaka przyjrzeć się rozwojowi samorządu terytorjalnego w okresie niepodległości państwowej.

Jeżeli będziemy badać rozwój i działalność samorządu tak powiatowego, jak i gminnego od początku istnienia niepodległej Polski, to musimy zauważyć trzy okresy, w których ten samorząd bądź to się rozwijał, bądź też tylko wegetował.

Pierwszy okres, to czasy powstania Państwa i jego utrwalenia mniej więcej do 1923 roku. Drugi ciągnie się do przewrotu majowego 1926 r., zaś trzeci od 1926 r. do obecnej chwili.

Z chwilą odzyskania niepodległości całe społeczeństwo miało w sobie olbrzymi rozmach w kierunku państwowo - twórczym.

Ten rozmach przejawiał się nie tylko w zbyt może nawet nieopatrznie rozbudowaniu aparatu administracji państwowej, w tworzeniu licznych ministerstw i decentralizacji urzędów, ale również odbił się na rozwoju samorządu. Dekrety ówczesnego Naczelnika Państwa, tworzące ramy dla samorządu powiatowego na ziemiach b. Królestwa Kongr., powołanie rad gminnych wprawdzie w charakterze ciał opiniodawczych, jednak w niektórych wypadkach posiadających głos stanowczy, zorganizowanie samorządu gminnego na ziemiach wschodnich, zagwarantowanie należytego wpływu na administrację państwową przedstawicielom samorządu w ustawie konstytucyjnej, a wreszcie zabezpieczenie ustawowe

dla samorządu powiatowego wyzyskiwania potrzebnych źródeł podatkowych na wydatki i zezwolenie gminom na pobór składki z morga w nieograniczonej stawce, stworzyło warunki, w których samorząd ziemski, a zwłaszcza na ziemiach b. zaboru rosyjskiego, mógł się bujnie rozwijać. Ówczesny Minister Spraw Wewnętrznych, a późniejszy Prezydent Rzeczypospolitej, Wojciechowski, i b. Dyrektor Departamentu Samorządowego, Sienkiewicz, niejednokrotnie zaznaczali, iż należyście doceniają rolę samorządu ziemskiego w rozbudowie Państwa. Dobrze sobie przypominamy te liczne i gwarne zjazdy działaczy samorządowych, odbywane pod przewodnictwem ówczesnego Prezesa Rady Zjazdów, które może nie były tak świetnie zorganizowane i obsłane przez układnych i dobrze wychowanych przewodniczących sejmików, jak obecnie, ale wносиły dużo zapалу do twórczej pracy na niwie samorządu; uczestnicy ich posiadali wiele optymizmu, tak sztydliwie zwanego później na łamach prasy „radością życia“.

Przypominamy sobie te częste, a może nawet czasami za częste posiedzenia wydziałów powiatowych, na których z zapalem zabierano się do poprawy gospodarczych stosunków. Może niektóre poczynania organów młodego samorządu były niezbyt udane. Może w tym lub owym sejmiku zapoczątkowana impreza zawiodła. Może nawet naraziła podatników na straty, ale, miły Boże, czyż wówczas i administracja Państwa nie robiła błędów, i to może więcej szkodliwych dla całokształtu interesów państwowych?

W pierwszych latach samorząd, zwłaszcza na ziemiach b. zaboru rosyjskiego, w wielu wypadkach kładł podwaliny pod poczynania, których zrealizowanie w

W 1749/78/81

późniejszych latach spotkało się z ogólnym uznaniem nawet przeciwników samorządu.

Mniejszym dorobkiem w ówczesnych czasach wykazał się samorząd małopolski, gdyż kurjalne reprezentacje samorządu powiatowego, działające od lat kilkunastu nie miały wśród ludności należytej popularności, a prócz tego samorząd ziemski południowych połaci Polski, którego źródła dochodowe oparte były na przedwojennych nieelastycznych ustawach finansowych, mógł uzyskać dochody li tylko na wegetację zredukowanych biur rad powiatowych.

W drugim okresie od 1923 roku zaczynamy obserwować zanik działalności samorządu ziemskiego. Ten stan wywołało wiele przyczyn. Więć przedewszystkiem spadek waluty. Wobec katastrofalnego spadku marki wszelkie zamierzenia samorządu były nierealne i zbierane podatki zazwyczaj zaledwie wystarczały na opłacenie administracji. Dopóki jednak organa samorządowe miały możliwość podwyższenia świadczeń podatkowych w stosunku do spadającej waluty, dopóty jeszcze mogły prowadzić jaką taką gospodarkę.

Ustawa jednak o finansach komunalnych z 1923 roku, ograniczająca w wysokim stopniu źródła dochodowe samorządu, położyła kres w kierunku jego rozwoju. Drugą przyczyną, wytwarzającą dla samorządu ciężkie warunki bytowania, był nadmierny rozwój sejmowładztwa, który nietylko przynosił szkody Państwu, lecz również do pewnego stopnia godził i w samorząd.

Sejm ustawodawczy nie miał należytego zrozumienia, iż samorząd terytorjalny jest ważkim czynnikiem w utrwaleniu i rozwoju gospodarki państwowej. Kluby poselskie w większości wychodziły z założenia, iż z korzyścią dla Państwa będzie raczej oparcie całej administracji o urzędy państwowe, wówczas zupełnie uzależnione od Sejmu, aniżeli podział trudów rządzenia z samorządem. Utarło się mniemanie, iż ludność niedorośła do samorządu, że ciała samorządowe marnotrawią ściągane podatki, że samorząd jest luksusem, na który Państwo nie może sobie pozwolić.

Nieuświadomiona miastowa prasa rozpisywała się o olbrzymich sumach marnotrawionych przez samorządy, a zarzuty takie padały i z trybuny sejmowej przez nosłów, którzy nie chcieli sobie zadać trudu zbadania dokładnego gospodarki samorządu i z istic słowiańską lekkomyślnością lub czasami złą wolą *ferowali* wyroki nad jego działalnością. Nie pomogła obrona idei samorządu przez jedyne wówczas pismo samorządowe „Samorząd”, którego redaktor ówczesny z zaciętością bronił samorządowych okopów św. Trójcy. Dopiero badania statystyczne cyfrowo wykazujące, iż samorząd ziemski mniej kosztował, aniżeli utrzymanie urzędników skarbowych, rozchwiały legendę o marnotrawieniu na cele nieprodukcyjne komunalnych podatków. Pomimo obrony praw samorządu na arenie parlamentarnej przez nieliczną garść posłów samorządowców, tak sfery sejmowe, jak i powstałe z nich rządowe, pomału przystępowały do prawie że zupełnego zlikwidowania samorządu. Ostateczny cios miała temu zadać sławetna „Komisja trzech”, która zaczęła od pozbawienia samorządu powiatowego pracowników komunalnych, przekazując ich funkcje pracownikom administracji państwowej, a tem samem pozbawiając samorząd wykonania

swoich uchwał. Kres temu stopniowemu acz ustawicznemu ograniczeniu praw samorządowych położył przewrót majowy w 1926 roku.

Należałoby się szerzej zastanowić, jak ustosunkowują się sfery rządowe Rządu pomajowego do zagadnień samorządowych. Wedle zdania wielu samorządowców Rząd pomajowy ma daleko idące tendencje ograniczenia samorządu ziemskiego na rzecz administracji centralnej. Czy ta opinia jest słuszną, należałoby wątpić!

Wychodząc bowiem z założenia logicznego, Rząd raczej winien dążyć do wzmocnienia samorządu, jako organizacji społecznej. Widzimy, iż Rząd dąży do ograniczenia może nazbyt niegdyś wybujałego parlamentarizmu.

Pomimo dawanych Rządowi przez Sejm daleko idących pełnomocnictw, sfery parlamentarne nie chcą jednak rezygnować ze swoich praw suwerennych, co częstokroć powoduje mniej lub więcej silne napięcia pomiędzy Sejmem a Rządem. Rząd przeto, nie mając zupełnego poparcia większości parlamentarnej, musi się oprzeć o społeczeństwo i w swoim własnym interesie winien wyszukiwać tego oparcia nie w grupach doraźnie organizowanych, lecz w organizacjach gospodarczych, za jakie możemy uważać samorząd ziemski. I niesprawiedliwością byłoby czynienie zarzutów sferom rządowym, iż dążą do ograniczenia samorządu.

Pożyczki udzielane samorządom chociaż niewątpliwie na warunkach niezbyt korzystnych, świadczą, iż sfery rządowe należycie oceniają niedomagania samorządu. Wskazówki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, hamujące zbytne ograniczanie przez państwowe władze nadzorcze wydatków celowych samorządów, świadczą, iż Rząd nie ma zamiaru krępowania ciał komunalnych w ich poczynaniach.

Ułatwienie przez banki państwowe uzyskania kredytów dla kas gminnych i powiatowych w znacznym stopniu przyczynia się do uzdrowienia stosunków gospodarczych samorządu. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o związkach międzykomunalnych pozwoliło samorządowi ziemskiemu na podjęcie zadań przechodzących siły jednego związku.

Rozporządzenie Prezydenta o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej, przewidujące możliwość przekazania wydziałom powiatowym funkcji powiatowych władz administracji państwowej w dziedzinie administracji drogowej, zdrowia publicznego, weterynarii, budowlanej, opieki społecznej i pośrednictwa pracy, rozszerza prawa samorządu więcej nawet, aniżeli się tego domagały Zjazdy samorządu ziemskiego.

Powyższe rozporządzenie szczegółowo omówione na łamach „Samorządu” przez dr. Jaroszyńskiego daje samorządowi terytorjalnemu szersze uprawnienia i nie wykazuje tendencji Rządu w kierunku jego zwężenia.

Utyskiwania samorządowców, iż sfery rządowe idą po linii ograniczenia praw samorządowych, nie są pozbawione racji. Niejednokrotnie czynniki rządowe w stosunku do samorządu przejawiają pewną dozę bezceremonjalności. Nie wszystkie posunięcia Rządu w stosunku do organów samorządu ziemskiego są zręczne. Powołanie Państwowej Rady Samorządowej, do której działalności i wpływu na bieg spraw samorządu

ziemskiego delegaci sejmików przykładali wielką nadzieję, w części spaliło na panewce. Rada samorządowa zbyt rzadko powoływana była do życia i zbyt mały miał zakres działania, aby mogła zaważyć na szali w kierunku ugruntowania praw działalności samorządu. Niezabezpieczenie praw emerytalnych pracownikom komunalnym w b. zaborze rosyjskim wywołało wśród nich mniemanie, iż Rząd Centralny do spraw pracowników samorządowych, którzy w rozwoju samorządu niepoślednią odegrali rolę, wogóle nieprzychylnie się odnosi.

Obsadzanie częstokroć stanowisk starostów jednostkami, które nietylko nie posiadają żadnego przygotowania do prac samorządowych, ale nie uznają jego idei, wyrobiło wśród członków ciał samorządowych przekonanie, iż Rząd należycie niedocenia znaczenia samorządu w ustroju administracji państwowej.

Narzucanie w formie zaleceń Urzędów Wojewódzkich, które w pojęciu Przewodniczących Sejmików stawały się częstokroć poleceniami różnorodnych wydatków na samorządy jak meblowanie biur urzędów po-

licyjnych, dostarczanie środków lokomocji dla urzędników państwowych, zakup bibliotek, czy oświetlenia dla posterunków policji, remont budynków państwowych, czy zakup prawie przymusowy wydawnictw Urzędów Wojewódzkich, do których to świadczeń ustawowo samorząd nie jest zobowiązany — wywoływało wśród ciał samorządu mniemanie, iż prawa związków komunalnych są ograniczone.

Pomimo tych objawów może niepożądanych, które w znacznej mierze należałoby położyć na karb energii władz wojewódzkich, chcących przy pomocy środków dostarczanych przez samorząd usprawnić administrację na terenie poszczególnych województw, bezstronnie musimy przyznać, iż mniemania, jakoby rządy pomocowe dążyły do ograniczenia samorządu, są bezpodstawne, gdyż, owszem, od roku 1926 samorząd ziemski się rozwija, obejmuje coraz szersze tereny pracy, jest ważkim i należycie docenianym przez władze centralne, czynnikiem w ustroju administracji Państwa.

St. Gliszczyński.

Bawarskie ustawodawstwo o samorządzie terytorjalnym

Gminne prawo urzędnicze.

Znaczną część ordynacji gminnej wypełniają postanowienia dotyczące gminnego prawa urzędniczego. Prawo to w znacznym zakresie dostosowano do państwowego prawa urzędniczego np. o ile chodzi o określenie obowiązków urzędowych. Poza to gminy mogą stosunki służbowe swoich urzędników i innych pracowników regulować w drodze statutu miejscowego. Niezawodowi członkowie rady gm. nie są obecnie już uważani za urzędników gm. Obowiązują dla nich, jako dla przedstawicieli obywatelstwa, osobne postanowienia; zaznaczyć jednak wypada, że szereg postanowień, które obowiązują w stosunku do urzędników, jak np. postanowień o zachowaniu się w urzędzie i poza urzędem, o obowiązku dochowywania tajemnicy urzędowej, ma zastosowanie także w odniesieniu do honorowych członków rady gminnej. Wrazie naruszenia przez tych członków ich obowiązków, są oni dyscyplinarnie odpowiedzialni.

W stosunku do urzędników i pracowników gmin obowiązują postanowienia, że gminy nie mogą nadawać im takich tytułów urzędowych, przeciw których użyciu właściwe ministerstwo ze względu na tytuły używane w służbie państwowej ogólnie lub w poszczególnych przypadkach zaprotestuje.

Urzednicy gminni walczyli już oddawna o to, aby uważani byli za urzędników publicznych we wszystkich tych przypadkach, gdzie poświęcają całe swe siły gminie. Walka ta od r. 1908 toczyła się zwycięsko. Nowe jednakże prawo nawróciło od powyższego kierunku i jakkolwiek pierwotnie był zamiar, aby za podstawę określenia uznać pojęcie urzędnika etatowego, to jed-

nak później od tego zamiaru odstąpiono. Ordynacją natomiast wprowadzono dwa typy urzędników gminnych, t. j. urzędników w pełni zatrudnionych i niezatrudnionych w pełni. W charakterze urzędników w pełni zatrudnionych ustanawiani muszą być z reguły tacy funkcjonariusze, którym powierzone są stałe czynności policji bezpieczeństwa, oraz, którzy przy równych powinnościach urzędowych byłiby w służbie państwowej urzędnikami.

Zawodowi burmistrzowie i członkowie rady gminnej mają być nadal jak dotychczas najwyżej na okres lat 10-ciu wybierani, przyczem za podstawę stosunku służbowego ma służyć umowa pisemna. Rada gminna może jednakże w drodze osobnej uchwały nadać im nieodwołalność. Stosunek służbowy innych urzędników jest odwołalny i może być rozwiązany — poza przypadkiem większego naruszenia obowiązku — tylko za 3 - miesięcznym wypowiedzeniem. Po 3-letniej służbie w charakterze zatrudnionego w pełni urzędnika gminnego dopuszczalnym jest wypowiedzenie tylko w razie istnienia ważnego powodu.

Rada gminna może poszczególnym zatrudnionym w pełni urzędnikom przyznać nieodwołalność. Urzędnicy ci tylko w drodze postępowania dyscyplinarnego mogą być wydalani lub ograniczani w swoich poborach służbowych. W razie przyznania nieodwołalności albo też zresztą po 10-letnim czasie służby w charakterze zatrudnionego w pełni urzędnika gminnego, urzędnik nabywa roszczenie do odpowiedniego zaopatrzenia emerytalnego oraz do zaopatrzenia swych członków rodziny. W umowach służbowych zawodowych członków rady należy przewidzieć podobne uprawnienia dla tychże i ich członków rodziny, o ile przypadek, uzasad-

niający takie roszczenie, znajdzie w czasie ich okresu służbowego lub też o ile nie zostaną oni ponownie wybrani. Poza przypadkami, gdzie istnieje obowiązek ustanowienia urzędników, mogą gminy powierzać załatwianie czynności pracownikom kontraktowym. Znaczne pogorszenie dla materialnych warunków urzędników gminnych sprowadza postanowienie, że urzędnikom gminnym nie przysługuje prawo do uposażenia urzędników państwowych, lecz tylko o tyle, o ile uwzględnić nie szczególnych stosunków stanowisk i gmin na to pozwala. W ten sposób zdolność finansowa gmin, a zwłaszcza gmin wiejskich, może stanowić uzasadnioną przeszkodę do należytego opłacania urzędników gminnych.

Nadzór służbowy nad urzędnikami gminnymi sprawuje pierwszy burmistrz. Zażalenia przeciwko jego zarządzeniom rozstrzyga rada gminna, a o ile chodzi o zawodowych członków rady, państwowa władza nadzorcza.

Odpowiedzialność dyscyplinarna urzędników gminnych uregulowana została w ogólności analogicznie do odpowiedzialności urzędników państwowych. Karami służbowymi w stosunku do czynnych urzędników gminnych są kary porządkowe (nagana i grzywna) i kary dyscyplinarne (grzywny, przeniesienie na inne stanowisko służbowe z równymi lub umniejszonymi poborami, zagrożenie wydaleniem ze służby w połączeniu z jedną z wymienionych kar oraz wydalenie ze służby).

Kary dyscyplinarne na nieodwołalnych urzędników gminnych i zawodowych członków rady gminnej nakładają sądy dyscyplinarne, t. j. izby dyscyplinarne dla urzędników niesędziowskich przy wyższych sądach krajowych i trybunał dyscyplinarny dla urzędników niesędziowskich przy najwyższym sądzie krajowym. Kary porządkowe nakłada na zawodowych członków rady gminnej władza nadzorcza. Poza tym kary służbowe orzeka w I instancji rada gminna, a w II instancji państwowa władza nadzorcza. Przeciw honorowym członkom rady gminnej z wyjątkiem pierwszego burmistrza, dopuszczalne jest postępowanie dyscyplinarne tylko wtedy, o ile naruszenie obowiązków uzasadniałoby wydalenie ze służby. Poza tym tracą oni w oznaczonych ustawą przypadkach swój urząd.

e) Nadzór nad gminami.

W porównaniu do poprzednio obowiązującego ustawodawstwa nadzór nad gminami został w niektórych kierunkach zastrzony. Ordynacja gminna rozróżnia dwa typy nadzoru nad gminami, t. zw. nadzór państwowy i nadzór rzeczowy (Staatsaufsicht u. Sachaufsicht).

Nadzór państwowy nad gminami wydziałonemi sprawuje pod kierownictwem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych rejencja obwodowa, nad innymi gminami starostwa.

Nadzorcza władza państwowa może sprzeciwiać się ustawom uchwały zmieniać albo też uchylać. Jest to t. zw. nadzór nad prawnością (Rechtsaufsicht). Może ona również wymuszać spełnienie ustawowych i dobrowolnie podjętych obowiązków gminnych. Jest to t. zw. nadzór nad obowiązkowością (Plichtaufsicht). W celu wykonania swoich uprawnień może państwowa

władza nadzorcza zwiedzać zakłady i urządzenia gminne, badać prowadzenie czynności i kas, jako też żądać sprawozdań lub aktów.

Jeżeli gmina w wyznaczonym jej terminie odmówi zmiany albo też cofnięcia sprzeciwiających się prawu uchwał, wówczas państwowa władza nadzorcza zmienia tę uchwałę lub uchyla ją. Jeżeli gmina w tym terminie zaprzeczy istnieniu ustawowego obowiązku, albo nie udzieli w tym terminie żadnego wyjaśnienia, lub też odmówi spełnienia niewątpliwego obowiązku, natenczas państwowa władza nadzorcza wydaje odpowiednią uchwałę. Państwowa władza nadzorcza może w tych przypadkach wydawać nadto tymczasowe zarządzenia, a w szczególności może w przypadkach nagłych wprowadzać swoje uchwały w wykonanie nawet przed osiągnięciem przez nie prawomocności. Przeciw uchwale państwowej władzy nadzorczej dopuszczalne jest zażalenie w ciągu 4-ch tygodni do trybunału administracyjnego, jeżeli gmina mniema, że uchwała narusza jej ustawowe prawo do samorządzenia się, albo obciąża ją świadczeniem ustawowo nieuzasadnionem. Przeciw tymczasowym zarządzeniom lub też tych przeciw zarządzeniom w celu wykonania obowiązków dopuszczalne jest w tym samym terminie zażalenie do bezpośrednio wyższej państwowej władzy nadzorczej. Jeżeli tą władzą jest rejencja obwodowa, to rozstrzygnięcia jej są ostateczne. Zażalenie nie ma mocy wstrzymującej (art. 60 b. o. g.).

W celu wykonania definitywnie ustalonych obowiązków lub też w celu przeprowadzenia tymczasowych zarządzeń może państwowa władza nadzorcza wstawić za gminę konieczny wydatek w preliminarz, albo też czynić potrzebne zresztą zarządzenia, oraz wydawać oświadczenia, mające na celu wyjaśnienie prawnego stanu rzeczy (art. 60 ust. 5 b. o. g.).

Gminy muszą otrzymać zatwierdzenie ze strony państwowej władzy nadzorczej:

1) do zaciągnięcia pożyczki lub lokaty pieniędzy na warunkach, odchylających się od istniejących przepisów;

2) do organizowania kas oszczędności i banków, jako też do zorganizowania nowych lub też do dalszego prowadzenia istniejących zbiornic i oddziałów w innej gminie,

3) do zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw zarobkowych, albo też do uczestniczenia w tychże ze znaczniejszym udziałem, jakoteż do tworzenia urzędzeń, mających na celu zaopatrzenie ludności w przedmioty codziennej potrzeby;

4) do obciążenia gruntów hipoteką, długiem rentowym lub gruntowym, o ile nie chodzi o resztę ceny kupna;

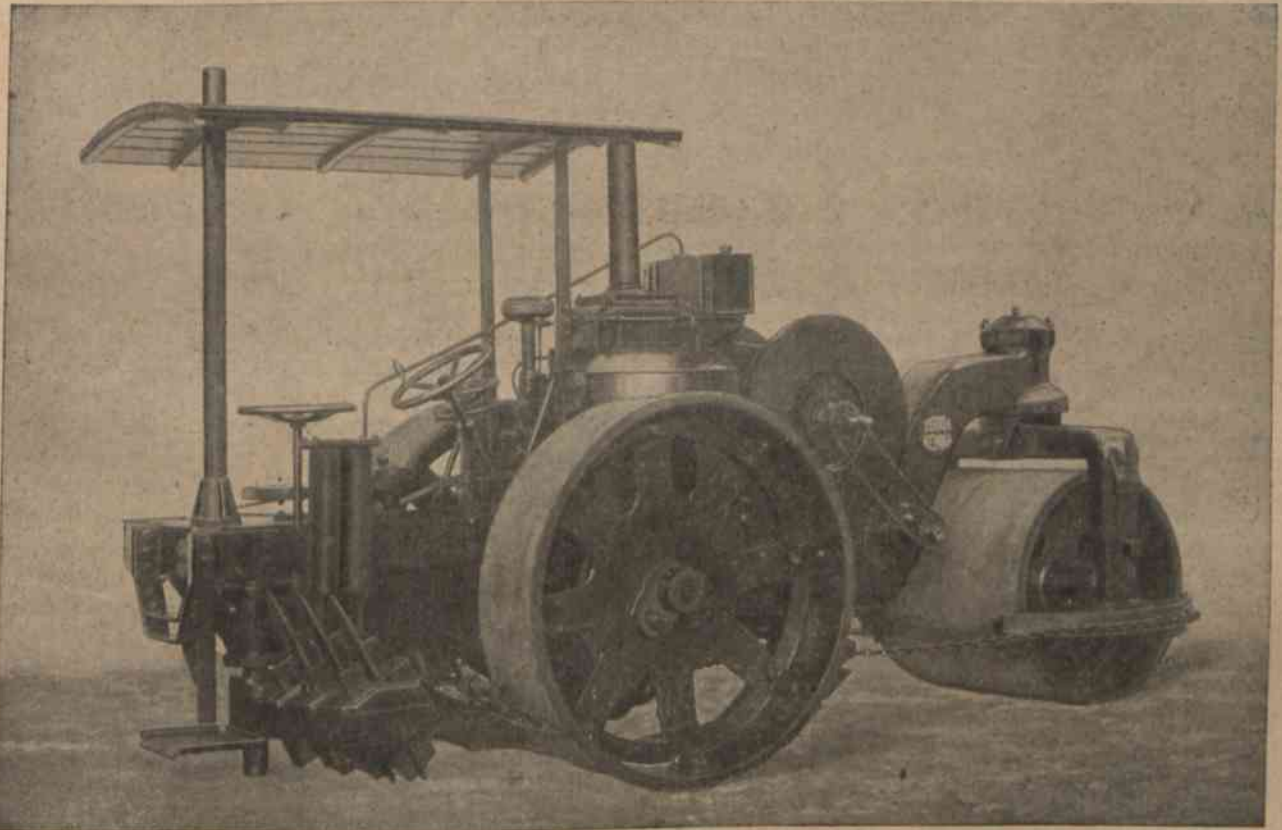
5) do pozbywania lub też istotnego przekształcania takich budynków i innych ruchomych lub nieruchomych przedmiotów z dawniejszego czasu, których utrzymanie posiada znaczenie dla ogółu ze względu na ich wartość historyczną, naukową, albo też zabytkową, dalej do pozbywania lub istotnego przekształcania zasługujących na ochronę utworów przyrody (Naturgebilde), jakoteż, o ile nie chodzi o gminy wydzielone, do wszystkich przedsięwzięć w stosunku do własności

Górnośląskie Zjednoczone Huty Królewska i Laura

Spółka Akcyjna Górn. Hutn.
wyłączne przedstawicielstwo:

GÓRNOŚLĄSKIE TOWARZYSTWO PRZEMYSŁOWE

DAWNIEJ: TOWARZYSTWO DLA PRZEMYSŁU ROLNEGO
Warszawa, Sewerynow 3. Tel.: 221-44, 247-66, 247-54.
Skrót telegr.: „GETEPE“.

Walce drogowe motorowe syst. „Kemna-Zgoda“
wagi netto 10,5 i 13 ton, o napędzie silnikami spalinowymi na ropę systemu „Diesel“
patent „Deutz“ — bez kompresorów.

Najniższe koszty eksploatacji — najwyższa wydajność.
Łatwość kierowania i obsługi — Zwrotność i szybkość.
Wytrzymałość konstrukcji — Całkowite zabezpieczenie od kurzu.

w y r ó b

Zakładów budowy maszyn „Huta Zgoda“

WŁASNOŚĆ GÓRNOŚLĄSKICH ZJEDN. HUT KRÓLEWSKA i LAURA

gminnej, które istotnie zmieniają zasługujący na ochronę obraz miejscowości lub kraju;

6) do usuwania, pozbywania lub niszczenia ważniejszych części składowych registratur i archiwów, o ile nie chodzi o gminy wydzielone.

Nie potrzeba natomiast zatwierdzenia do tworzenia urzędzeń rolniczych i leśnych, budowy wodociągów, kolejek ulicznych i innych urzędzeń komunikacyjnych, do urzędzeń dla wytwarzania, rozdziału lub spożytkowania gazu i elektryczności, do kąpeli ludowych, kuchni ludowych i innych urzędzeń, które służą głównie celom dobroczynności, do urzędzeń dla czyszczenia ulic i wywozu nieczystości, jako też rzeźni. Natomiast podejmowanie kredytów obrotowych, — t. j. zaciąganie pożyczek na opędzenie wydatków, mających pokrycie w dochodach budżetowych, spodziewanych dopiero w późniejszym okresie roku obrachunkowego, — wymaga w zasadzie tylko doniesienia do władzy nadzorczej.

Nadzór rzeczowy nad gminą sprawują właściwe

władze państwowe w przekazanym jej przez państwo ustawą lub rozporządzeniem zakresie działania. W wykonaniu swego nadzoru rzeczowego mogą władze państwowe udzielać gminom wskazówek, zwiedzać zakłady i urzędzenia gmin, badać prowadzenie czynności i kas, jako też żądać sprawozdań i aktów.

Zaznaczyć wypada, że nowe zadania mogą być gminom przekazywane tylko w drodze ustawowej i że gminy mają obowiązek sprawować czynności wewnętrznej administracji państwowej, o ile dla tychże nie są ustanowione inne władze. Również tylko ustawą mogą być gminy zobowiązane do współdziałania w innych rodzajach administracji państwowej, albo też w administracji innych korporacji państwo - publicznych. Ministerstwo Oświecenia i Kultury może wydawać zarządzenia dla gminnych zakładów naukowych i wychowawczych (art. 50 b. o. g.).

(D. c. n.).

Dr. Kazimierz Windakiewicz.

Dobrowolność i przymusowość przy tworzeniu związków międzykomunalnych

Zasadniczą cechą związków międzykomunalnych jest ich dowolność. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o związkach międzykomunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 39, p. 386) nie pozostawia w tej mierze żadnej wątpliwości, gdyż nie przewiduje momentu przymusowości, a natomiast wyraźnie mówi o dobrowolnym organizowaniu. I tak art. 1 powiada: „Dla przeprowadzenia poszczególnych zadań, wchodzących w zakres działania samorządu terytorjalnego, mogą gminy miejskie i wiejskie oraz powiatowe i wojewódzkie związki komunalne łączyć się w związki międzykomunalne z prawami korporacji o samoistnej osobowości prawnej”. Art. 43, przewidując pewne szczegółowe wypadki, potwierdza powyższą zasadę w całej rozciągłości, stanowiąc, co następuje: „Do czasu wprowadzenia samorządu wojewódzkiego na całym obszarze Rzeczypospolitej — powiatowe związki komunalne i miasta wydzielone z takich związków mogą na terenie tego samego województwa łączyć się w związki międzykomunalne także dla spełnienia ustawowych obowiązków samorządu wojewódzkiego”.

W sprzeczności z powyższą zasadą dobrowolności znajdują się trzy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z zakresu opieki społecznej.

1. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 października 1927 r. o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 823) w art. 30 stanowi: „Do czasu utworzenia wojewódzkich związków komunalnych powiatowe związki komunalne oraz miasta wydzielone z powiatów, połączone w związek wspólny, obowiązane są do zakładania i utrzymywania domów pracy przymusowej i dobrowolnej”. Z przepisu tego można wyciągnąć dwa wnioski: a) władze administracji ogólnej mogą nakazać utworzenie związku międzykomunalnego w celu zakładania instytucji pracy

przymusowej i dobrowolnej i b) władze mogą nakazać związkowi międzykomunalnemu, zorganizowanemu dobrowolnie dla określonego celu, zająć się również, a więc przymusowo, organizowaniem domów do walki z żebractwem i włóczęgostwem.

Ten drugi wypadek może być, oczywiście, tylko skutkiem błędnej redakcji, która powinna brzmieć w ten sposób, że wyrazy: „połączone w związek wspólny” powinny być skreślone, a w końcu zdania należało napisać: „łącząc się w tym celu w związek wspólny”.

Obydwa powyższe wypadki będą sprzeczne z rozporządzeniem o związkach międzykomunalnych.

2. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 stycznia 1928 r. o budowie i utrzymaniu wojewódzkich zakładów opiekuńczo - wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 56) stawia sprawę jeszcze wyraźniej, nie zostawiając żadnej wątpliwości, iż przewiduje możliwość przymusowego tworzenia związków międzykomunalnych. Art. 19 tego rozporządzenia mówi: „Do czasu utworzenia samorządu wojewódzkiego, prawa i obowiązki, wynikające z przepisów niniejszego rozporządzenia, wykonywują właściwe związki celowe (dobrowolne lub przymusowe). Z wszelką pewnością użycie wyrażenia „celowe” nie jest załatwieniem sprawy, jeśli do danej sprawy zorganizowany będzie przymusowo celowy związek międzykomunalny.

3. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o rozgraniczeniu obowiązków opiekuńczych związków komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 232) w art. 5 postanawia: „Wojewódzkie związki komunalne, a do czasu ich wprowadzenia międzykomunalne związki powiatów i miast wydzielonych z powiatowych związków komunalnych, obowiązane będą zorganizować i prowadzić zakłady dla poszczegól-

nych kategorii dzieci i dorosłych, wymagających opieki specjalnej".

Sprawa przymusu postawiona wyraźnie, i dlatego niezrozumiałym wydaje się art. 6, w którym jest powiedziane, iż mogą dla tegoż celu powstawać związki międzykomunalne. Sprzeczność jest tu widoczna, gdyż wyraz „obowiązane” nie daje się pogodzić z wyrazem „mogą”. Rozwikłanie tej antynomji przypuszczalnie wygląda następująco: 1) mogą powstawać związki międzykomunalne dla organizowania zakładów opieki specjalnej; 2) jeśli związek międzykomunalny, organizowany dla jakiegoś celu, istnieje, zostanie mu narzucony w drodze przymusu wyżej wymieniony obowiązek i 3) może być przymusowo utworzony związek międzykomunalny w celu wykonania opieki specjalnej. Wszystkie te trzy możliwości mieszczą się *implicite* w przepisach art. 5 i 6 omawianego rozporządzenia, a dwie z nich są sprzeczne z art. 1 i 43 rozporządzenia o związkach międzykomunalnych.

W każdym razie wszystkie przytoczone rozporzą-

dzenia Prezydenta Rzeczypospolitej zawierają wyraźnie możliwość przymusowego powołania do życia związków międzykomunalnych, co jest sprzeczne z rozporządzeniem o tych związkach, które prócz tego jest od nich późniejszym. Fakt ten powinien mieć duże konsekwencje. Mianowicie, wola ustawodawcy w sprawie dobrovolności przy tworzeniu związków międzykomunalnych została w sposób wyraźny określona i ogłoszona już po tych rozporządzeniach, które przewidywały przymus ich tworzenia. Zatem automatycznie wszystkie przepisy poprzednie powinny przestać obowiązywać i związki komunalne mają podstawę do odmówienia zarządzeniom władz, opierającym się na poprzednich zacytowanych powyżej rozporządzeniach.

Sądzić wolno, że takich nieporozumień da się uniknąć, ale nie jest rzeczą dodatnią, że na przestrzeni sześciu miesięcy mogły ukazać się cztery rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej nieuzgodnione między sobą w sprawie zupełnie zasadniczej.

Z. R.

Dookoła spraw samorządowych

PAŃSTWOWA RADA SAMORZĄDOWA

Państwowa Rada Samorządowa zwołaną została na dzień 16-ty czerwca r. b. Przedmiotem jej obrad będą sprawy: 1) projekt ustawy o związkach wyrównawczych i rewizyjnych, 2) tezy, przygotowane przez członka Rady d-ra Boguckiego, o organizacji służby zdrowia, 3) referat, przygotowany przez członka Rady d-ra Zawadzkiego o wydanem w r. b. rozporządzeniu o zakładach leczniczych, zawierający szereg wniosków w związku z tem rozporządzeniem, 4) referat dyrektora Banku Gosp. Krajowego Szenka o akcji tego Banku w zakresie kredytu komunalnego.

W dniu 15-m czerwca zbierze się sekcja gospodarczo - skarbowa Rady, dla rozpatrzenia wstępnego projektu ustawy o związkach wyrównawczych i rewi-

zyjnych i dla przygotowania sprawozdania o tym projekcie dla plenum Rady.

ZJAZD LEKARZY I DZIAŁACZY SAMORZĄDOWYCH SZPITALNYCH.

Pierwszy zjazd lekarzy i działaczy samorządowych szpitalnych organizowany przez Związek Miast przy pomocy miejscowego komitetu organizacyjnego, wyznaczony został na dzień 17-ty czerwca r. b. w Łodzi. Zjazd obradować będzie nad sprawą szpitalnictwa samorządowego. Podstawą dyskusji będzie referat d-ra J. Zawadzkiego z Warszawy p. t. „Gospodarka finansowa i organizacja szpitali samorządowych w świetle rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 22-go marca 1928 r. o zakładach leczniczych”.

Z Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego

ZEBRANIE ZARZĄDU.

W dniu 11-m b. m. obradował Zarząd Rady Zjazdów Samorządu Ziemskiego na kolejnym miesięcznym zebraniu.

1. Na wstępie Zarząd wysłuchał sprawozdania za ostatni okres sprawozdawczy, które przedstawił dyrektor J. Bek. Sprawozdanie objęło również szczegóły odnoszące się do prac, związanych z przygotowaniem zjazdami lokalnymi, kursem dla inspektorów samorządu gminnego, instrukcją o wykonywaniu nadzoru nad gminami, oraz będącą w opracowywaniu sprawą zajęcia się przez Wydziały Powiatowe kwestjami emigracyjnymi.

2. Następnie Zarząd przeprowadził debaty nad sprawami, zamieszczonymi w porządku obrad zwołanej na dzień 15 i 16-ty czerwca r. b. Rady samorządowej, a więc: 1) projektem ustawy o związkach wyrównawczych i rewizyjnych komunalnych kas oszczędności, 2) tezami w zakresie organizacji służby zdrowia, 3) wnioskami w sprawie wydanego w r. b. rozporządzenia Prezydenta o zakładach leczniczych.

3. Dalszym przedmiotem obrad Zarządu był projekt instrukcji dla inspektorów samorządu gminnego. Projekt ten uprzednio został rozpatrzony przez specjalną konferencję. Zarząd zaaprobował opracowany projekt z małemi zmianami i z jednoczesnem podkreśleniem

w zakresie nadzoru nad gminami dominującej roli wydziałów powiatowych.

W zebraniu Zarządu, któremu przewodniczył prezes p. J. Zdanowski, wzięli udział członkowie Zarządu pp. J. Bek, W. Gajewski, A. Bogusławski, E. Iwaszkiewicz, Z. Tyralski. W części obrad poświęconej projektowi ustawy o związkach wyrównawczych i rewizyjnych wzięli udział także i p. Adamczewski, dyrektor Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu.

Specjalna część posiedzenia Zarządu poświęcona została konferencji z prezesem Banku Gospodarstwa Krajowego p. Góreckim. W konferencji, poza wymienionymi powyżej osobami wzięli udział nadto d-r Barysz, jeden z dyrektorów B. G. K.

P. Prezes Górecki przedstawił Zarządowi projekt częściowej reorganizacji Banku Gospodarstwa Krajowego, polegającej na wejściu w skład Rady Nadzorczej Banku przedstawicieli woj. Śląskiego, miast, oraz samorządu powiatowego w ogólnej liczbie 6 członków na 15 członków całej Rady, przy jednoczesnym odpowiednim do ilości miejsc parcygowaniu w myśl statutu Banku w jego kapitale zakładowym. Przy dzisiejszym kapitale udział odpowiadający jednemu miejscu w Radzie wynosiłby około 13 milionów 300 tys. złotych. Projekt, przedstawiony przez p. prezesa Góreckiego szczegółowo ujmował całe zagadnienie, w czym także i sprawę sfinansowania przez samorządy projektowanego udziału.

Po przeprowadzeniu ogólnej dyskusji ustalono, że Zarząd rozważy projekt, i w ciągu 2 tygodni nań odpowie.

ZJAZDY LOKALNE.

Wzorem ub. lat Zarząd zaprojektował w okresie wiosennym r. b. szereg zjazdów wojewódzkich przedstawicieli samorządu powiatowego. Projektowane więc były zjazdy przede wszystkim w tych województwach, w których dotychczas Zarząd zjazdów nie organizował, a więc w woj.: Pomorskiem, Kieleckim, Nowogrodzkiem i Śląskiem. Warunki lokalne tak jednak złożyły się, że w okresie najbliższych miesięcy mogą odbyć się zjazdy woj. Pomorskiego i Śląskiego. Dwa inne zjazdy odłożone zostały do jesieni, w czym zjazd woj. Kieleckiego do czasu regionalnej wystawy przemysłowej woj. Kieleckiego, która ma odbyć się w m. wrześniu.

Zjazd woj. Pomorskiego odbędzie się w Gdyni w d. 23-im czerwca r. b. Przedmiotem obrad tego zjazdu będą sprawy:

1. Sprawozdanie Zarządu i Rady Zjazdów Samorządu Ziemińskiego za ub. rok działalności.
2. Samorząd wobec obowiązków, nałożonych przez nowo wydane dekrety Prezydenta z mocą ustawy.
3. Samorząd terytorjalny w woj. Pomorskiem wobec spraw szkolnictwa powszechnego.
4. Elektryfikacja woj. Pomorskiego.
5. Sprawy związane z Powszechną Wystawą Krajową w Poznaniu.

Jednocześnie w tym samym dniu odbędzie swój zjazd Związek Powiatów Woj. Pomorskiego.

Zjazd woj. Śląskiego. Zjazd prezesów wydziałów powiatowych woj. Śląskiego projektowany jest na dzień 19-ty lipca r. b. w Katowicach.

Zjazd ten poprzedzony został zjazdem przygotowawczym, który odbył się w d. 25-m maja r. b., na którym ustalony został porządek obrad zjazdu lipcowego. Przedmiotem więc obrad tego zjazdu będą sprawy:

1. Działalność Zarządu i Rady Zjazdów Samorządu Ziemińskiego.
2. Działalność samorządu powiatowego woj. Śląskiego.
3. Sprawa należenia powiatów woj. Śląskiego do ogólnie - państwowej organizacji związków samorządu powiatowego.

Zjazd woj. Krakowskiego — zwołany został przez Małopolskie Zrzeszenie Rad Powiatowych na dzień 25-ty czerwca do Krakowa. Porządek obrad tego Zjazdu obejmuje sprawy:

1. Sprawa popierania rolnictwa w budżetach pow. związków samorządowych na rok 1928/29.
2. Biuro meljoracyjne powiatów woj. Krakowskiego.
3. Stosunek pow. związków samorządowych do Związkowej Spółdzielni przetworów mięsnych w Dębicy.
4. Sprawy drogowe.

W SPRAWIE NOWELI DO USTAWY O TYM. UREGULOWANIU FINANSÓW KOMUNALNYCH.

Art. 2-gi noweli z d. 22-go marca r. b. do ustawy o tymcz. uregulowaniu finansów komunalnych, ogłoszonej w n-rze 36 Dz. Ustaw pod poz. 335 w praktyce wykonania nastąpiły pewne trudności. Art. ten zmienia dotychczasowy stosunek podziału w Małopolsce kwot z tytułu dodatków do podatku przemysłowego pomiędzy powiaty i gminy wiejskie, wprowadzając z d. 1-go kwietnia r. b. obowiązek zwrotu przez powiat gminie $\frac{1}{2}$ kwot, a nie $\frac{2}{3}$ jak to do tej daty miało miejsce.

Przepis art. 2 w niektórych wypadkach tłumaczony był w ten sposób, iż obowiązek zwrotu tylko $\frac{1}{2}$ kwot dotyczy dodatków wymierzonych po d. 1 kwietnia, co zaś do innych dodatków, to nadal jakoby ma obowiązywać zwrot $\frac{2}{3}$ kwot, pobranych przez powiat.

Wobec zamierzonego przez Min. Spraw Wewn. wydania rozporządzenia wykonawczego do wspomnianej noweli Biuro Zjazdów Samorządu Ziemińskiego zwróciło się do Min. Spr. Wewn. z przedstawieniem, w którym wyłożyło pogląd, iż, w określeniu rozciągłości w czasie obowiązku zwrotu przez powiaty połowy kwot z tytułu dodatków do pod. przemysłowego, miarodajna może być tylko data 1-szy kwietnia r. b., od której nowela uzyskała moc obowiązującą. Biuro wskazało również i na stronę praktyczną tego zagadnienia, bowiem inna interpretacja brzmienia art. 2 musiałaby spowodować kłopotliwe rozliczenia pomiędzy powiatami i gminami, najczęściej w praktyce niemożliwe do przeprowadzenia.

INSTRUKCJA DLA INSPEKTORÓW SAMORZĄDU GMINNEGO.

W najbliższym czasie Biuro Zjazdów Samorządu Ziemińskiego wydrukuje i roześle Wydziałom Powiatowym wzór instrukcji dla inspektorów samorządu gminnego. Będzie to po instrukcji kasowo-rachunkowej, wydanej w marcu r. b. druga z kolei instrukcja z zakresu organizacji pracy w biurach Wydziałów Powiatowych.

W dniu 2 - m czerwca r. b. odbyła się specjalna konferencja, poświęcona opracowanemu już projektowi instrukcji. W konferencji, której przewodniczył p. J. Bek, wzięli udział pp. S. Podwiński — jako autor, referujący projekt, M. Szaynowski — naczelnik wydziału samorządowego w woj. lubelskiem, Przybyszewski — naczelnik wydziału samorządowego w woj. Warszaw-

skim, Typiok — wojewódzki inspektor samorządowy w woj. nowogródzkim, inspektorzy samorządu: Kopyczyński z Grodziska Maz., Wilczyński z Krasnegostawu, poseł D. Dratwa — b. inspektor samorządu gminnego w Piotrkowie, oraz z ramienia Biura Zjazdów pp. poseł Bogusławski, R. Grochowski i F. Greła.

Na konferencji poddane zostały szczegółowym rozważaniom kolejno paragrafy projektu. W wyniku dyskusji przedstawiony przez autora projekt został z małemi zmianami zaaprobowany.

Na całość publikacji złożą się: 1) część ogólna, traktująca o zasadach nadzoru wydziałów powiatowych nad gminami, 2) instrukcja dla inspektorów samorządu gminnego, 3) kwestjonariusz do lustracji dorocznej, 4) wzór sprawozdania rocznego.

Z życia samorządu

BUDŻET POW. ZWIĄZKU KOMUNALNEGO W LIMANOWEJ NA 1928/29 R.

Budżet ustalony na b. rok budżetowy zamyka się ogólną sumą 273.035,90 zł., wliczając w to i budżet nadzwyczajny.

R o z c h o d y :

I. Administracja		zł. 32.207.—	
II. Majątek komun.		200.—	
III. Przedsiębiorstwa		„	
IV. Spłata długów		„ 16.242,90	
V. Drogi:			
zwyčajne	101.470 zł.		
nadzwyczajne	25.000 „	126.470 zł.	
VI. Oświata		„ 600.—	
VI. Kultura i sztuka		„ 1.800.—	
VIII. Zdrowie publiczne		„ 25.390.—	
IX. Opieka społeczna		„ 1.000.—	
X. Popieranie rolnictwa:			
zwyčajne	27.696 zł.		
nadzwyczajne	38.000 „	„ 65.696.—	
XI. Popieranie przemysłu i handlu			
XII. Bezpieczeństwo publ.		„ 400.—	
XII. Różne		„ 3.030.—	

Razem zł. 273.035,90

Na podstawie przytoczonych cyfr budżetu rozchodów należy stwierdzić, że gospodarka powiatu interesuje się, kilku jakby głównymi zagadnieniami. Są to: drogi, zdrowie publiczne i popieranie rolnictwa. Inne dziedziny w budżecie nie znajdują uwidocznienia.

W zakresie zdrowia publicznego, w budżecie szczegółowym przewidziane zostały wydatki następujące: 1) utrzymanie służby zdrowia (jeden lekarz okręgowy, akuszerki okręgowe) — 5.030 zł., 2) zapobieganie chorobom, tłumienie chorób zakaźnych, zwalczanie gruźlicy — razem 7.400 zł., 3) udział w kosztach utrzymania szpitali kraj. 10.600, 4) zasiłki zwrotne gminom na budowę szpitali — 5.000 zł. kwota ostatnia wprowadzona została do budżetu przez woj. — niesłusznie, bowiem jednocześnie wprowadzono ją jako zwroty w tymże roku budżetowym od gmin, raczej więc udzielenie ewentualnych zapomóg będzie operacją li-tylko obrotową w ramach jednego okresu budżetowego.

W zakresie popierania rolnictwa należy wyszczególnić następujące ważniejsze pozycje:

1) utrzymanie dwu inspektorów: rolnego i sadownictwa zł. 8.276.—, 2) na premijowanie bydła i owiec, zakup buhajów, koszty licencjonowania, kontrolę mleczności — 8.500 zł., 3) dla szkoły

rolniczej — 3.000 zł., 4) zagospodarowanie nieużytków — 3.000 zł. Nadto w wydatkach nadzwyczajnych — na założenie szkoły rolniczej w Łososinie Górnej — 38.000 zł.

D o c h o d y :

I. Majątek	zł. 1.600.—
II. Przedsiębiorstwa	„
III. Subwencje	„ 19.000.—
IV. Zwroty	„ 8.450.—
V. Opłaty admin.	—
VI. Opłaty za korzystanie z urządzeń	„ 12.000.—
VII. Dopłaty	„ 17.000.—
VIII. Udział w pod. dochodowym	„ 80.800.—
IX. Dodatki do pod. państwowych	„ 89.085,90
X. Podatki samoistne	„ 100.—
XI. Różne	„
Nadzwyczajne:	
I. Subwencje	„ 25.000.—
II. Pożyczki	„ 20.000.—

Razem zł. 273.035,90

Cyfry dochodów specjalnych komentarzy nie potrzebują. Dochody opierają się na dodatkach do pod. państwowych, oraz na pod. samoistnych, składających się z opłat od obrotu nieruchomości (12.000 zł.), oraz opłat drogowych (74.085 zł.). Powiat żadnych urządzeń nie posiada, więc nie przewiduje dochodów ze wszelkiego rodzaju opłat.

Budżet cały, aczkolwiek ściśle niemal netto, poza wstawioną pozycją 5.000 zł. na studnie, jest niewielki, nie dający pola do szerszej gospodarki.

KREDYT NA ELEKTRYFIKACJĘ POMORZA.

Związek Elektryfikacyjny Chełmno — Świecie — Toruń uzyskał z Banku Gospodarstwa Krajowego kredyt w wysokości 150.000 dolarów. Suma ta przeznaczona jest na dalszą rozbudowę sieci w wymienionych trzech powiatach; prace odpowiednie rozpoczęte zostaną w dniach najbliższych. Związek projektuje w roku bież. przyłączenie do swej sieci m. in. miasta Nowego w powiecie świeckim. Pozatem przewidziane jest zelektryfikowanie całego szeregu gmin i obszarów dworskich w powiecie toruńskim, świeckim i chełmińskim.

FUNDUSZ POŻYCZKOWO - INWESTYCYJNY DLA GMIN POW. KARTUSKIEGO.

Sejmik Powiatowy na posiedzeniu swoim w dn. 2-go czerwca r. b. uchwalił założyć fundusz pożyczkowo - inwestycyjny dla gmin wiejskich powiatu kartuskiego, na podstawie następującego regulaminu:

§ 1. Z funduszu Powiatowego Związku Komunalnego powiatu kartuskiego tworzy się dla wójtostw i gmin wiejskich powiatu kartuskiego fundusz pożyczkowo - inwestycyjny w ciągu 15 lat do ogólnej wysokości zł. 120.000,—, słownie: sto dwadzieścia tysięcy złotych z funduszu powiatowych.

§ 2. Fundusz zostanie utworzony przez:

a) zużycie kwoty zł. 15.000 na pierwsze utworzenie funduszu z nadwyżek budżetowych z roku gospodarczego 1927/28,

b) wstawienie do budżetu administracyjnego Powiatowego Związku Komunalnego w następnych okresach gospodarczych następujących kwot:

Okres gospodarczy	Zł.
1929/30	14 000.—
1930/31	13 000.—
1931/32	12 000.—
1932/33	11 000.—
1933/34	10 000.—
1934/35	9 000.—
1935/36	8 000.—
1936/37	7 000.—
1937/38	6 000.—
1938/39	5 000.—
1939/40	4 000.—
1940/41	3 000.—
1941/42	2 000.—
1942/43	1 000.—

§ 3. Kwoty, wymienione w poprzednim paragrafie, będą lokowane na specjalnym rachunku oprocentowanym w Powiatowej Kasie Oszczędności w Kartuzach, przy czym przekazanie sum budżetowych uskutecznione zostanie w pierwszych dniach nowego roku budżetowego.

§ 4. Z funduszu pożyczkowo-inwestycyjnego udzielane będą gminom wiejskim i urzędom wójtowskim z chwilą wplynięcia 1 raty zł. 15.000 pożyczki długoterminowe wyłącznie na następujące cele: a) na spłaceniu wysokoprocentowych długów, b) na budowę i gruntowny remont budynków gminnych i szkół powszechnych, c) na przeprowadzenie prac meljoracyjnych, d) na cele ochotniczych straży pożarnych, e) na budowę i utrzymanie dróg gminnych, f) na utworzenie bibliotek gminnych, g) na utworzenie ochronek, h) na budowę studni, i) na budowę łazienek, k) na zakup żywego inwentarza rasowego, l) na zakup drogiego inwentarza ruchomego dla biura urzędowego (maszyn do pisania, biurka, szaf itp.), m) na zaalesienie lub t. p. nieużytków gminnych.

§ 5. Pożyczki zostaną udzielane na przeciąg 5-cio letni, 10-cio letni lub 20-to letni za rocznym oprocentowaniem każdej reszty kapitału w wysokości 1%.

§ 6. Najwyższe obciążenie na jednego płatnika tytułem pobieranej pożyczki przez gminy wiejskie nie może przekroczyć następujących stawek:

- a) przy pożyczce 20 letniej zł. 60.
- b) przy pożyczce 10 letniej zł. 30.
- c) przy pożyczce 5 letniej zł. 15.

§ 7. Najwyższe obciążenie na jedną duszę tytułem pobieranej pożyczki przez urzędy wójtowskie nie może przekroczyć następujących stawek:

- a) przy pożyczce 20 letniej zł. 1.—.
- b) przy pożyczce 10 letniej zł. —.50.
- c) przy pożyczce 5 letniej zł. —.25.

§ 8. Wszelkie uzyskane odsetki za zwłokę i normalne procenty zostaną, o ile to możliwe, natychmiast obrócone na dalsze pożyczki.

§ 9. Gminy lub Urzędy wójtowskie, ubiegające się o pożyczkę z niniejszego funduszu, dołączają do swego wniosku szczegółowe oferty i kosztorysy, które podlegają zatwierdzeniu przez Wydział Powiatowy.

Przy wykonaniu robót, gminy lub Urzędy wójtowskie są obowiązane stosować się do zatwierdzonych przez Wydział Powiatowy ofert i kosztorysów pod zagrożeniem natychmiastowej spłaty całej pożyczki wraz z procentami.

§ 10. W każdym wypadku, urząd, ubiegający się o pożyczkę, jest obowiązany 5% przypuszczalnych wydatków według zatwierdzonych ofert lub kosztorysów pokryć z własnych funduszy.

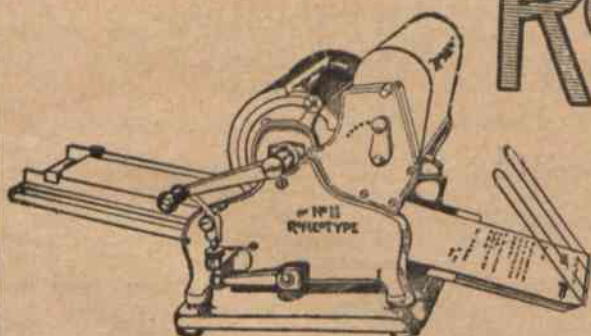
§ 11. Spłata udzielonej pożyczki nastąpi w ratach rocznych według planu amortyzacyjnego, ustalonego przez Wydział Powiatowy. Gminy wzgl. wójtostwa obowiązane są, należne Związkowi Komunalnemu w Kartuzach raty amortyzacyjne i procenty wstawiać do swych budżetów.

§ 12. Niespłaceniu rat w terminach, ustalonych planem amortyzacyjnym, pociąga za sobą obliczenie odsetek za zwłokę w wysokości 2% — ponad stopy dyskontowej Banku Polskiego. Niezależnie od tego Wydział Powiatowy ma prawo w terminie sześciomiesięcznym wypowiedzieć cały resztujący kapitał.

§ 13. Wypłata pożyczki następuje po złożeniu podpisanego przez Zarząd Gminy wzgl. Wydziału Wójtowskiego skryptu dłużnego, w którym oprócz zobowiązania terminowych spłat, musi być

Niezbędne w każdym Biurze i Urzędzie

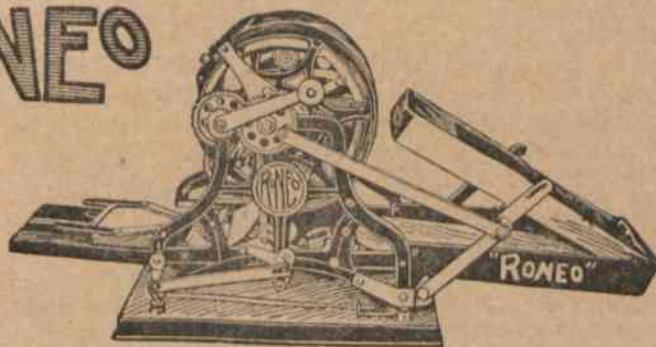
DRUKARKA

Łatwe składanie czcionek, trwałość, prostota konstrukcji — oto wybitne zalety tej maszyny

RONEO

POWIELACZ

Z jednego egzemplarza napisanego na matrycy, daje tysiące znakomitych odbitek listów, okólników, wykazów, rysunków i t. p.

Tow. BLOCK-BRUN, Sp. Akc. WARSZAWA — HOTEL BRISTOL

Oddziały: Katowice, Kraków, Lwów, Łódź, Poznań, Wilno, Gdańsk.

wyrażona zgoda Rady Gminnej wzgl. Zgromadzenia Gminnego na przekazywanie Powiatowemu Związkowi Komunalnemu wpływów podatkowych.

§ 14. Pożyczki udzielone mogą być zużyte wyłącznie tylko na cel, na który zostały zaciągnięte.

§ 15. Wszelkie wnioski o udzielenie pożyczki zostaną rozpa-

trywane według kolejności wpływu, Wydział Powiatowy atoli w nagłych wypadkach może wyjątkowo w miarę stojącego mu do dyspozycji zapasu kasowego w funduszu rozpatrywać wnioski poza kolejnością, jak również i pożyczkę udzielić poza kolejnością.

§ 16. Zlikwidowanie funduszu może nastąpić uchwałą Sejmiku Powiatowego, powziętą 2/3 większością głosów.

K o m u n i k a t y

KONKURSY WYDAWNICTWA „PRACOWNIK SAMORZĄDOWY“.

Pragnąc uczcić dziesięciolecie istnienia dwu związków pracowników samorządowych (Związku Pracowników Miejskich m. Warszawy i Związku Pracowników Administracji Gminnej), które się zbiega z wielkiem dziesięcioleciem wskrzeszenia Niepodległej Polski, Redakcja Pracownika Samorządowego ogłasza 2 konkursy: Konkurs na pracę naukową i konkurs literacki.

Konkurs na pracę naukową.

1. Temat: Podstawy ustrojowe, na jakich winna się oprzeć organizacja samorządu polskiego.

2. Rozmiary: przynajmniej 1200 wierszy druku Pracownika Samorządowego (pięćdziesięcioliterowych).

3. Termin nadsyłania prac: 1 listopada roku 1928.

Konkurs literacki.

1. Forma utworu: nowela lub opowiadanie na tle współczesnego życia społecznego prowincji polskiej (miasta, powiatu lub gminy wiejskiej) w jakiegokolwiek bądź z naszych dzielnic.

2. Zastrzeżenie: zasadniczy, reprezentacyjny typ pracownika samorządowego — urzędnika magistrackiego, urzędnika wydziału powiatowego, pisarza gminnego — gdyby taki typ w utworze występował — nie może być przedstawiony jako typ ujemny. Nie wyłącza to oczywiście, że obok typu dodatniego może występować inny, ujemny.

3. Rozmiary: przynajmniej 500 wierszy druku Pracownika Samorządowego (pięćdziesięcioliterowych).

4. Termin nadsyłania utworów: 1 października r. 1928.

Utwory — napisane czytelnie, tylko po jednej stronie papieru — należy przesyłać pod adresem Redakcji Pracownika Samorządowego, Warszawa, Żórawia 27, w kopercie poleconej, umieszczając na rękopisie obrane godło, a w osobnej kopercie zapieczętowanej nazwisko i adres. Na kopercie zewnętrznej napis: Konkurs.

Ustanawia się 3 nagrody: I nagroda — 750 zł., II nagroda 300 zł., III nagroda 150 zł.

Sąd konkursowy pierwszego konkursu stanowią: p. p. Zygmunt Cybichowski, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, pos. Antoni Pacholczyk, jako delegat Rady Naczelnej Związków Pracow. Samorz. i Czesław Rokicki, redaktor Pracownika Samorządowego; drugiego: p. p. Stanisław Baczyński, redaktor Wieku XX, Stanisław Gajewski, sekretarz Zw. Pracowników Miej. jako przedstawiciel Rady Naczelnej Zw. Prac. Samorz. i Czesław Rokicki, redaktor Pracownika Samorządowego.

Wynik konkursu będzie ogłoszony w Pracowniku Samorządowym w n-rze z 15 listopada roku 1928 oraz w dziennikach.

Redakcja Pracownika Samorządowego zastrzega sobie prawo wydrukowania nagrodzonych prac za opłatą wierszowego podług przyjętej u siebie stopy.

Redakcja Pracownika Samorządowego zastrzega sobie prawo wydrukowania również utworów nie nagrodzonych, za opłatą wierszowego podług przyjętej u siebie stopy.

G M I N A W I E J S K A I M I E J S K A

Wydatki i dochody gmin wiejskich w województwach zachodnich w r. 1926

II.

Dochody gmin wiejskich województw zachodnich w r. 1926 w stosunku do roku 1925 zmniejszyły się z 819,917 zł. na 812,218 zł., przyczem wpływy zwyczajne spadły mniej więcej w tym samym stosunku, natomiast dochody nadzwyczajne wzrosły 1,41 razy.

Wpływy zaległe w r. 1926 wynoszą 5235 złotych

wobec 7.744 złotych w r. 1925, czyli zmniejszyły się blisko dwa razy, co oczywiście wpłynęło na minimalne ich znaczenie w ustosunkowaniu się dochodów rzeczywistych. Znaczenie dochodów zaległych w budżetach gmin pozostałych dzielnic jest większe, a mianowicie: w województwach południowych 1,3%, wschodnich

Tablica Nr. 4.

Złote

Dochody.

1926.

Wyszczególnienie	W o j e w ó d z t w a							
	Ogółem 6 powiatów		Poznań			Pomorze		
			P o w i a t y					
	1925	1926	Bydgoszcz	Jarocin	Odolanów	Brodnica	Kościerzyna	Puck
Dochody ogółem	1 872 566	1 951 271	716 479	265 022	208 024	238 545	348 249	174 952
A. Dochody rzeczywiste	819 917	812 218	207 773	85 577	144 141	177 238	133 691	63 798
a. Dochody zwyczajne	806 352	798 764	205 290	81 485	141 556	177 094	132 198	61 141
Podatki bezpośrednie	298 096	377 180	69 894	35 444	48 053	89 029	94 583	40 177
a. dodat. do państ. podat. bezpośr.	189 675	238 283	45 102	32 349	46 424	34 406	61 337	18 665
w tem: do podatku gruntowego	147 042	187 438	39 036	14 845	40 025	22 378	59 162	11 992
b. samoistne	108 421	138 897	24 792	3 095	1 629	54 623	33 246	21 512
Dodatki do państ. podat. pośrednich	42 502	54 011	11 240	8 091	10 187	10 341	2 815	11 337
Opłaty	12,235	24 106	956	2 931	3 209	14 034	1 060	1 916
a. samoistne	1 592	890	196	—	5	15	139	535
b. dodatki do opłat państwowych	10 643	23 216	760	2 931	3 204	14 019	921	1 381
Specjalne składki	311 755	144 332	53 695	17 654	46 368	19 096	6 084	1 435
w tem: na pokrycie deficytu	10 059	13 023	271	18	68	12 256	—	410
Dochód z wykupna usług i robót	—	44	—	—	—	44	—	—
Zwroty kosztów przez związki prawno-publiczne	—	893	543	—	25	—	198	127
Zwroty kosztów za korzystanie z zakł. i urzędzeń gminnych	5 208	10 791	6 739	112	74	305	3 561	—
Dochód z majątku gminnego	128 989	176 693	60 657	15 123	33 120	42 025	21 719	4 049
Z przedsiębiorstw	—	—	—	—	—	—	—	—
Subwencje i zasiłki	4 635	5 424	617	2 112	85	75	1 918	617
Różne	2 932	5 290	949	18	435	2 145	260	1 483
b. Dochody nadzwyczajne	5 821	8 219	819	3 940	1 605	77	174	1 604
Podatki inwestycyjne i specjalne składki	—	641	230	411	—	—	—	—
Zapomogi	2 677	4 158	53	2 679	226	—	—	1 200
Pożyczki	2 557	2 420	52	600	1 371	77	—	320
Inne	587	1 000	484	250	8	—	174	84
c. Dochody zaległe	7 744	5 235	1 664	152	980	67	1 319	1 053
B. Sumy obrotowe	1 040 491	1 131 852	508 706	177 911	62 609	61 307	210 922	110 397
Niedobór	12 158	7 201	—	1 534	1 274	—	3 636	757
Ogółem danin publicz. na 1 mieszkańca	3,46	3,10	3,91	2,27	3,20	3,30	2,90	2,70
w tem: dod. do państ. podat. bezpośr.	0,99	1,23	1,30	1,14	1,38	0,86	1,70	0,92
dod. do państ. podat. pośrednich	0,22	0,28	0,32	0,28	0,30	0,26	0,08	0,56

Z r ó d ł o: „Wiadomości Statystyczne“ Główny Urząd Statystyczny.

20,2% i centralnych 21,6%. Z powyższego widzimy, że zaległości w gminach zbiorowych stanowią 1/5 ogółu wpływów, a tem samem odgrywają rolę poważnego źródła dochodowego.

Z pośród dochodów zwyczajnych najsilniej wzrosły zwroty kosztów za korzystanie z zakładów i urzędzeń gminnych, dochód z majątku, opłaty, podatki bezpośrednie i pośrednie oraz subwencje. Wpływy ze specjalnych składek w r. 1926 zmniejszyły się przeszło dwukrotnie.

W dochodach nadzwyczajnych ponad ogólny wzrost zwiększyły się zapomogi, wówczas gdy wpływy z pożyczek spadły z 2.557 złotych w r. 1926 na 2.420 złotych w r. 1925.

Dla scharakteryzowania ważniejszych źródeł wpływów, na których gminy wiejskie powiatów zachodnich opierały swą gospodarkę, rozpatrzmy następujące liczby względne, dające nam bardziej przejrzysty obraz (p. tabl. Nr. 5).

Najpoważniejszą pozycję dochodów stanowią podatki bezpośrednie, które w sumie ogólnej wynoszą 46,4% i wahają się od 33,3% w gminach powiatu odo-

lanowskiego do 70,8% w gminach powiatu kościerskiego.

Drugie miejsce przypada na wpływy z majątku gminnego. W sumie ogólnej dochody z tego źródła mają bardzo poważne znaczenie, albowiem wynoszą 21,8% ogółu wpływów z dość znacznym odchyleniem w powiatach od 6,3% (w gminach pow. puckiego) do 29,2% (w gminach pow. bydgoskiego).

Następne miejsce zajmują zbliżone do podatków bezpośrednich specjalne składki i wynoszą 17,8% wpływów rzeczywistych, ulegając w poszczególnych powiatach bardzo silnym wahaniom od 2,2% (pow. Puck) do 32,2% (pow. Odolanów).

Wpływy z dodatków do państwowych podatków pośrednich w sumie ogólnej wynoszą 6,6%, najmniej 2,1% (pow. Kościerzyna), najwięcej 17,8% (pow. Puck).

Spłaty zajmują miejsce piąte i stanowią 3,0% dochodów rzeczywistych.

Dochody ze zwrotu kosztów za korzystanie z zakładów i urzędzeń gminnych w sumie 6 powiatów wy-

Tablica Nr. 5.

W % dochodów rzeczywistych.

Województwa Powiaty	Ogół- lem	Dochody z w y c z a j n e								Dochód z ma- jątku gmin- nego	Do- cho- dy nad- zwy- czaj- ne	Do- cho- dy zale- głe	
		Podatki bezpośrednie			Dodatki do pań- stwo- wych podat. pośredn.	Opła- ty	Specjalne składki		Zwroty kosztów za ko- rzy stanie z urzą- dzeń i za- kładów gminnych				
		Ra- zem	Dodat. do pań- stwowych podatków bezpo- średn.	Samo- istne			Razem	w tem na po- krycie deficytu					
Ogółem	1925	98,4	36,4	23,2	13,2	5,2	1,5	38,0	1,2	0,6	15,7	0,7	0,9
	1926	98,3	46,4	29,3	17,1	6,6	3,0	17,8	1,6	1,3	21,8	1,0	0,7
województwo poznańskie													
Bydgoszcz		98,8	33,6	21,7	11,9	5,4	0,5	25,8	0,1	3,2	29,2	0,4	0,8
Jarocin		95,2	41,4	37,8	3,6	9,5	3,4	20,6	0,0	0,1	17,7	4,6	0,2
Odolanów		98,2	33,3	32,2	1,1	7,1	2,2	32,2	0,0	0,1	23,0	1,1	0,7
województwo pomorskie													
Brodnica		99,9	50,2	19,4	30,8	5,8	7,9	10,8	6,9	0,2	23,7	0,1	0,0
Kościerzyna		98,9	70,8	45,9	24,9	2,1	0,8	4,6	—	2,7	16,2	0,1	1,0
Puck		95,8	63,0	29,3	33,7	17,8	3,0	2,2	0,6	—	6,3	2,5	1,7

Tablica Nr. 6. Obciążenie 1 mieszkańca w złotych.

W o j e w ó d z t w a	Podatków, specjalnych składek opłat	Dodatków do państwo- wych po- datków bez- pośrednich i pośrednich
Zachodnie	3,10	1,51
Południowe	2,02	1,58
Wschodnie	2,16	0,96
Centralne	3,14	1,40

noszą zaledwie 1,30%. Dochody nadzwyczajne w budżetach gmin zachodnich większego znaczenia nie mają.

Przeciętne obciążenie jednego mieszkańca daninami gminnymi wynosi 3,10 złotego. W poszczególnych powiatach ulega znacznym wahaniom od 2,27 zł. w gminach powiatu odolanowskiego do 3,91 zł. w gminach powiatu bydgoskiego.

Przeciętne obciążenie 1 mieszkańca w gminach czterech dzielnic charakteryzuje tablica Nr. 6.

Z powyższego widzimy, że pod względem wysokości obciążenia czołowe miejsce zajmują gminy centralne 3,14 zł., następnie zachodnie 3,10 zł., wschodnie 2,16 zł., i wreszcie południowe 2,02 zł.

S. S-ki.

Z gminy Czerniewice pow. Rawskiego

Z inicjatywy sekretarza gminy Czerniewice, p. Andrzeja Mokrowieckiego, mianowanego Komisarzem Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, odbyło się w dniu 20 maja 1928 r. zebranie sympatyków Ligi, mające na celu założenie Koła Miejskowego w Czerniewicach.

Zebranie zagaił p. Andrzej Mokrowiecki, przemawiając na temat rozwoju lotnictwa oraz zadań, jakie należy spełnić w tej dziedzinie celem zapewnienia bezpieczeństwa naszemu państwu.

Wykazawszy konieczność współpracy całego społeczeństwa na polu obrony powietrznej państwa, zaprojektował założenie Koła Miejskowego w Czerniewicach, któreby swojemi drobnymi cegiełkami przyczyniało się do wzniesienia Wielkiego Dzieła.

Zebrani, solidaryzując się z wywodami prelegenta, jednomyślnie postanowili powołać do życia Koło Miejskowe Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej z siedzibą w Czerniewicach.

Ogólne Zgromadzenie Koła Miejskowego, wybierając władze, postanowiło prezesurę złożyć w ręce swego założyciela p. Andrzeja Mokrowieckiego, który jednakże godności tej nie przyjął, dziękując za zaufanie, a tłumacząc swą odmowę brakiem czasu.

Wobec tego władze Koła Miejskowego L. O. P. P. w Czerniewicach ukonstytuowały się w następującym składzie:

Zarząd:

Prezes — p. Kazimierz Auleytner, właściciel maj. Studzianki.

Sekretarz — p. Stanisław Śliwiński, nauczyciel.
 Skarbnik — p. Władysław Wolniewicz, mistrz
 stolarski.
 Członek — p. Jan Kagankiewicz, handlowiec.
 Komisja Rewizyjna:
 1) p. Andrzej Mokrowiecki, sekr. gm. Czernie-
 wice.

2) p. Henryk Kalinowski, nauczyciel.
 3) p. Berek Pakuła, handlowiec.

Delegaci:

1) p. Władysław Owczarek, urzędnik.
 2) p. Stanisław Adamowicz, rolnik.

Z GMIN

Z GMIN POWIATU KATOWICKIEGO. Na ostatnim posiedzeniu Wydziału Powiatowego w Katowicach zatwierdzono uchwały 9 gmin, dotyczące zaciągnięcia pożyczek inwestycyjnych z funduszków mającej być zaciągniętej pożyczki zagranicznej przez Śląski Urząd Wojewódzki. W rzędzie tych gmin — gmina Bykowina stara się o pożyczkę 9.000 zł., Chorzów 200.000 zł., Janów 300.000 zł., Kochłowice 230.000 zł., Michałkowice 150.000 zł., Nowa Wieś 300.000 zł., Roździeń 120.000 zł., Szopienice 110.000 zł. i Wełnowiec 100.000 zł.

DOŚWIADCZALNA OGÓLNOKSZTAŁCĄCA SZKOŁA MIEJSKA. Wydział oświaty i kultury Magistratu miasta Warszawy postanowił z początkiem roku szkolnego 1928 / 29 zorganizować ogólnokształcącą szkołę doświadczalną. Na cele te przeznaczona jest część lokalu przy ulicy Białoleckiej 36, na Nowem Brudnie, w przyszłości wybudowany będzie dla tej szkoły nowy gmach. Szkoła ta byłaby rozwojową. W najbliższym roku byłoby czynne 4 oddziały szkoły powszechnej o dotychczasowym programie lub zmienionym w przyszłości za zgodą państwowych władz szkolnych na skutek przeprowadzonych badań i dwa oddziały klasy 5 a i b, jeden o programie dotychczasowym lub zmienionym szkoły powszechnej, drugi o programie szkoły średniej. W czwartym roku istniałaby pełna 7-klasowa szkoła powszechna i 2 oddziały klasy 4 (1) gimnazjalnej, jeden typu matematyczno - przyrodniczego, drugi humanistycznego. Zadaniem badań byłoby zebranie materiałów do rozważań nad realizowaniem postulatu szkoły jednolitej. Magistrat wnioszek ten na ostatnim posiedzeniu zaaprobował.

STAN ROBÓT W GDYNI. W końcu b. roku w porcie gdyńskim będą ukończone roboty 2600 mtr. nadbrzeża oraz cały szereg urządzeń hydraulicznych. W ten sposób w roku przyszłym punkt ciężkości pracy będzie przerwany na eksploatację portu. W chwili obecnej przy robotach portowych zatrudnionych jest 1000 robotników.

POŻYCZKA BUDOWLANA DLA ŁODZI. Jak się dowiadujemy, Łodzi przyznana jest pożyczka Banku Gospodarstwa Krajowego w sumie 5 milj. zł. Przypływ tej sumy pozwoli wykończyć szereg budowli, które z powodu braku pieniędzy stały nieukończone.

BUDŻET M. KOWLA. Rada miejska uchwaliła na r. b. budżet, który cyfrowo przedstawia się jak następuje: wydatki zwyczajne, 736.198,27 gr. — nadzwyczajne 585.935 złotych. Dochody zwyczajne, 736.236,44 gr., nadzwyczajne 528.896,83 gr. W wydatkach nadzwyczajnych uwzględnione są inwestycje: budowa szkoły miejskiej, założenie kasy komunalnej, regulacja miasta, budowa nowych dróg i t. p. Budżet ten z małymi zmianami został zatwierdzony przez wołyński urząd wojewódzki.

PODWYŻSZENIE PŁAC NAUCZYCIELSKICH. Magistrat m. Warszawy zatwierdził wnioski komisji budżetowej i wydziału oświaty o powiększenie kredytów na oświatę pozaszkolną o złotych 112.241, oraz kredytów dla szkół dokształcających o zł. 270.000 na podwyższenie norm płacy personelu pedagogicznego, który wynagrodzenie swoje otrzymywał dotąd w normach niedostatecznych.

ROZWIĄZANIE RADY MIEJSKIEJ W CHMIELNIKU. Z zarządzenia władz wyższych rozwiązana została Rada Miejska w Chmielniku, w wojew. Kieleckim. Rządy objął delegowany przez województwo komisarz, p. Jan Jurjew, dobrawszy radę przyboczną z 4-ch obywateli miasta.

OTWARCIE MIEJSKIEJ OCHRONKI W KATOWICACH. Miejski Urząd Opieki Społecznej w Katowicach otworzył z dniem 1 czerwca r. b. miejską ochronkę typu ludowych ogródków dla dzieci. Ochronka mieścić się będzie obok miejskiego żłobka dla dzieci w szkole Piotra Skargi przy ul. Dąbrówki. Do ochronki przyjmuje się dzieci w wieku od 3½ do 6 lat i to tylko takich matek, które cały dzień pracują poza domem. Dzieci przebywać będą w ochronce od 8 rano do 4 po poł., gdzie będą odżywiane. Opłata za dziecko wynosi 50 gr. dziennie. Dla najbiedniejszych będą zastosowane odpowiednie ulgi.

Z RADY MIEJSKIEJ M. PRASZKI. Na posiedzeniu Rady Miejskiej m. Praszki, odbytem dnia 30 i 31 maja r. b., m. in. uchwalono w celu zapobieżenia nadmiernemu obciążaniu miasta z tytułu ponoszenia kosztów opieki, wprowadzić na terenie m. Praszki zakaz uprawiania żebactwa. W tym celu Rada Miejska wybrała komisję regulaminową z prawem kooptacji, zadaniem której będzie bliższe opracowanie regulaminów

Fundacji Przytułku dla Starców Chrześcijan i Przytułku dla Żydów w Prasce, sporządzenie budżetów tych instytucyj i wynalezienie źródeł dochodowych na pokrycie wydatków.

Zebracy, którzy w myśl ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. (Dz. U. Nr. 92, poz. 726) nabyli prawo do stałej opieki, mogą być umieszczeni w przytułkach wyżej wymienionych i miejscowe społeczeństwo obowiązane jest roztoczyć nad nimi opiekę.

Na temże posiedzeniu Rada Miejska, uważając za niezbędne wybudowanie boiska sportowego i urządzenie parku miejskiego, postanowiła zwrócić się z prośbą do Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych o wydzielenie z majoratu „Kowale” działki ziemi, przestrzeni około 30 morgów, na urządzenie wyżej wymienionych obiektów użyteczności publicznej.

Z RADY MIEJSKIEJ M. WŁOCŁAWKA. Na posiedzeniu Rady Miejskiej m. Włocławka w dniu 30 kwietnia r. b. m. in. uchwalono, celem należytego i terminowego wykonania budżetu upoważnić Magistrat do zaciągania pożyczek krótkoterminowych w Polskim Banku Komunalnym lub w innych instytucjach kredytowych w formie i na warunkach przez siebie uchwalonych, z tem jednak, że:

1) suma zadłużenia w każdym czasie nie może przekraczać kwoty zł. 200.000;

2) stopa procentowa, prowizja i inne koszty nie mogą być płacone wyższe, niż zezwala ustawa o lichwie pieniężnej, wzgl. rozporządzenie Ministra Skarbu na podstawie tejże ustawy;

3) uchwała niniejsza ważna jest do dnia 31 marca 1929 r.

Wiadomości gospodarcze

WAŻNE DLA INTERESANTÓW Powszechnej WYSTAWY KRAJOWEJ.

Dyrekcja Powszechnej Wystawy Krajowej prosi wszystkich pp. interesantów, aby we własnym interesie, jak nie mniej w interesie sprawności P. W. K., zwracali się w swoich sprawach bezpośrednio do właściwych dyrektorów. Wpłyne to z jednej strony dodatnio na tempo załatwiania spraw, a z drugiej strony zaoszczędzi pp. interesantom nieraz straty czasu na komunikowanie się z czynnikami niekompetentnymi. Dla orjentacji podajemy poniżej spis odpowiedzialnych za swe działy Dyrektorów P. W. K., z wyszczególnieniem spraw, im przydzielonych:

Sekretarz Generalny: p. Mieczysław Krzyżankiewicz, sprawy przedsiębiorstw komunikacji i terenów P. W. K.;

Dyrektor Administracyjny: p. Leon Szczurkiewicz, sprawy ogólno-organizacyjne, personalne, prawne, naukowe i propagandowe;

Dyrektor dla spraw finansowych: p. Leon Mikołajczyk, sprawy finansowe i budowlane;

Dyrektor dla spraw przemysłu: p. Dr. Edmund Piechocki, sprawy przemysłu wystawy rządowej, samorządowej oraz emigracji;

Dyrektor Działu Rolniczego: p. Dr. Tadeusz Konopiński, sprawy związane z wystawą rolnictwa,

Dyrektor Działu Opieki Społecznej, Zdrowia, Wychowania Fizycznego i Sportu: p. ppłk. Dr. Osmólski, sprawy związane z organizacją wystawy opieki społecznej, zdrowia, wychowania fizycznego i sportu, urządzenie zawodów sportowych na terenach P. W. K.

Dyrektor Działu Kultury i Sztuki: p. Jerzy Warchałowski, sprawy związane z organizacją wystawy kultury i sztuki.

KURSY WALUT.

(notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 14.VI. 1928).

1 dol. St. Zjedn. — 8,88 — 8,92 zł.
100 frank. szwajc. = 172,21 — 171,35 zł.
1 funt szterl. = 43,40 — 43,62 zł.
100 frank. franc. = 35,13 — 34,95 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franco stacja załadowania).

W dn. 14. VI. 1928 r.: Warszawa:
Zyto kongresowe 51—51,5 zł.
Pszemica 58 — 58,5 zł.
Jęczmień 52 — 53 zł.
Owies 52 — 50 zł.

NABIAŁ.

w dn. 31.V. 1928 r.: Warszawa:

Mleko niezbierrane: Cena za 1 litr mleka w hurcie 0,38 zł.

Masło: za 1 kg. w detalu: wyborowe luksusowe 6,4 zł. mleczarskie deserowe II gat. 6 zł.; mleczarskie solone 5,8 zł. oselkowe 5,6 zł.

Ceny masła w hurcie rozumieją się o 10% mniej cen detalicznych.

Jaja za skrzynię (24 kopy) 175—185 zł.
Jaja świeże za sztukę 0,15 zł.

Poradnik samorządowy

1. *Pytanie:* Urząd gminy Siedliszcze zapytuje, czy istnieją jakie przepisy prawne, na mocy których można by zmusić właścicieli nieruchomości w osadach i miasteczkach do ułożenia chodników na przeciw swych nieruchomości.

Odpowiedź: Zupełnie wyraźną podstawę prawną w tym względzie daje art. 174 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 lutego b. r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. Ust. Nr. 23,

poz. 202). Potrzebna stosowna uchwała rady miejskiej (gminy), zatwierdzona przez władzę nadzorczą.

2. *Pytanie:* Urząd gminy Oleszno zapytuje: 1) do kogo należy trwała opieka nad ubogim - paralitykiem o ile w gminie tut. zamieszkiwał przez czas dłuższy, choć był nie przynależny a wyszedł z gminy do innej w miesiącu lipcu 1926 r. i w ostatniej, w miesiącu październiku w tymże roku zaszła potrzeba udzielenia mu o-

pieki, przyczem ta inna gmina upomniała się zaraz o zwrot kosztów z gminy Oleszno.

2) czy wójt gminy ma prawo wziąć na siebie wydzierżawienie podwód (stójki podwodowej) o ile rada gminna mu te powierza, z prawem pobierania z kasy gminnej nie za każdą podwodę, a tylko za sumę ryczałtowa, przewidzianą budżetem, gdyż nikt wziąć jak z licytacji tak i z wolnej ręki nie chce.

Odpowiedź: 1) Osoba, o której mowa w pytaniu, przebywając poza gminą Oleszno od lipca do października 1926 r., ani nie utraciła swojego prawa do trwałej opieki w gminie O., ani nie nabyła go w tej innej gminie (art. 9 w związku z art. 8 ustawy o opiece społ. z 16.VIII.1923 r.), koszty opieki nad nią spadają zatem na gminę Oleszno.

2) Niema w ustawie gminnej wyraźnego przepisu, któryby nie pozwalał wójtowi wydzierżawiać od gminy stójek, nie jest jednakże wskazaniem, ażeby wójt, stojący na czele administracji gminnej i dysponujący kasą gminy, wchodził z gminą w stosunki prywatno-prawne.

3. *Pytanie:* Magistrat m. Czeladzi zapytuje, czy trzeci ustęp par. 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118/24), może mieć zastosowanie w dalszym ciągu, o ile uposażenie pracownika zatrzymującego uposażenie wyższe, aniżeli mu przysługiwało w grupie, przewidzianej statutem etatów służbowych, wyrównało się w międzyczasie 10% dodatkiem nadzwyczajnym i 15% dodatkiem komunalnym.

Odpowiedź: Jeżeli uposażenie pracownika z doliczeniem doń dodatku komunalnego i 10% dodatku nadzwyczajnego, wprowadzonego 1.I. 1927 r., było wyższe, aniżeli uposażenie pobierane przezeń dotychczas, to nie było wogóle podstawy do stosowania ustępu trzeciego par. 25 wymienionego w pytaniu rozporządzenia, lecz należało wypłacać to właśnie wyższe wynagrodzenie.

4. *Pytanie:* P. A. Popowski zapytuje, czy na obszarze b. zaboru rosyjskiego w miastach niewydzielonych zastępca burmistrza wchodzi w skład kolegjalny

magistratu i bierze czynny udział w posiedzeniach tegoż przy równoczesnem urzędowaniu burmistrza, czy spełnia tylko te czynności w wypadkach chwilowej nieobecności burmistrza?

Odpowiedź: W myśl art. 54 dekretu o samorządzie miejskim burmistrz może powierzać załatwianie poszczególnych spraw, należących do jego kompetencji swemu zastępcy lub *innym* członkom magistratu. Z przepisu tego wynika, że dekret traktuje zastępcę burmistrza jako członka magistratu, który bierze udział w posiedzeniach magistratu obok burmistrza, przewodniczy w czasie nieobecności na posiedzeniu burmistrza (art. 57), a w wypadkach przewidzianych w art. 53, sprawuje pełnię władzy burmistrza. Jest to zresztą zupełnie logiczne uregulowanie sprawy, bo w gospodarce miejskiej musi być pewna ciągłość, musi być czynny zastępca kierownika tej gospodarki, który na wypadek potrzeby zastępstwa nie potrzebuje obznajmiać się dopiero z biegiem spraw.

5. *Pytanie:* Urząd gminy Wielgomłyny zapytuje, kto jest obowiązany obecnie do ponoszenia kosztów leczenia umysłowo chorego stałego mieszkańca gminy leczonego w szpitalu dla psychicznie chorych, jeśli zaraz po powrocie z Niemiec, gdzie przebywał od 1914 r. do 1919 r. umieszczony został w szpitalu, i tam do dnia dzisiejszego przebywa. Leczony przed wyjazdem do Niemiec i po powrocie do kraju zamieszkiwał stale na terenie innej gminy.

Odpowiedź: Jeżeli to są istotnie koszty leczenia, t. zn. jeżeli w stosunku do chorego stosuje się zabiegi lekarskie celem przywrócenia go do stanu normalnego, to do pokrycia ich powołany jest powiatowy związek komunalny, na obszarze którego chory mieszkał przed emigracją swoją do Niemiec (art. 2, lit. b, ustawy z dn. 29.III.1926 r. Dz. Ust. Nr. 36, poz. 214).

Jeżeli jednakże chory jest nieuleczalny i pozostaje w zakładzie w celu odseparowania go od otoczenia, to koszty jego tam pobytu są kosztami opieki, które pokryć powinna gmina ostatniego rocznego pobytu chorego przed emigracją (art. 8 w związku z art. 9, ustęp drugi ustawy z dn. 16.VIII.1923 r., Dz. Ust. Nr. 92, poz. 726).

H. i P.

Zarząd Komitetu Społecznego Województwa Kieleckiego w Kielcach (Urząd Wojewódzki)

ogłasza KONKURS

na stanowisko **administratora zakładu leczniczo-wychowawczego** dla (350) chłopców jagliczych w Częstochowie z płacą zł. 4.200.— rocznie, mieszkaniem, opałem i światłem.

Podania należy wnosić do Zarządu Komitetu Społecznego w Kielcach do 30 czerwca 1928 r., z dołączeniem dokumentów: 1) metryki urodzin, 2) dowodu obywatelstwa polskiego, 3) curriculum vitae własnoręcznie napisanego, 4) świadectw szkolnych (conajmniej 6 kl. średniej szkoły zawodowej lub ogólnokształcącej), 5) świadectw z poprzedniej praktyki i pracy społeczno-opiekuńczej lub samorządowej, oraz dowodów znajomości administracji zakładów opiekuńczych, lub podobnych; 6) referencji.

Prezes Zarządu: (—) Dr. A. Kroebl.

FIRMA EGZYSTUJE OD ROKU 1865.

WARSZAWSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO ASFALTOWE i FABRYKA TEKTUR

DZIERŻAWCA STEFAN BRZOSOWSKI
WARSZAWA, SOLEC 58, TEL. 6-67.

Poleca znane ze swej dobroci:

TEKTURĘ ASFALTOWĄ (papę dachową), smołę gazową, lak asfaltowy i t. p.

WYKONYWA: wszelkie roboty asfaltowe i izolacyjne z asfaltów lanych oraz roboty dekarckie przez wykwalifikowanych majstrów

BUDUJE JEZDNIĘ Z ASFALTÓW PRASOWANYCH, WALCOWANYCH I T. P. POCHODZENIA KRAJOWEGO I ZAGRANICZNEGO.

Wiele medali złotych na wystawach krajowych i międzynarodowych

NILS BARRÉN

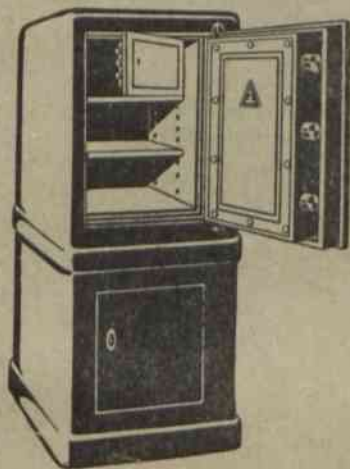
Szwedzko — Polskie Towarzystwo
SP. Z O. O.

ZARZĄD w WARSZAWIE, KOPERNIKA 13 TEL. 52-05.

WSZELKIE MASZYNY DROGOWE

Nagrodzone złotym medalem na Targach Wschodnich we Lwowie w r. 1926.

RÓWNACZE motorowe „Bitwargen”, WALCE motorowe, DRAPACZE, ŁAMACZE do kamieni, PŁUGI śniegowe, Maszyny do asfaltowania, TRAKTORY Fordsona, CIĄGACZE gąsienicowe do Fordsona i t. d.

UWADZE

Instytucyj Samorządowych

POLECAMY:

PATENTOWANE KASY STALOBETONOWE SYST.

„FORTIS”

nieczułe na ogień i włamanie,
bez względu na środki, używane przez włamywaczy.

Betonowe szafy ogniotrwałe „FORTIS”

do przechowywania ksiąg i dokumentów.

DRZWI DO SKARBÓW == SKARBCE BETONOWE.

Wyłącznie producenci w Polsce: „FORTIS” — Warszawa — Towarowa № 33.

ERNEST NEUMANN Sp. z o. o.
Warszawa, Tel. 54-96 Mazowiecka 6.

URZĄDZENIA BIUROWE

MASZYNY do pisania, Arytmometry systemu ODHNERA, Numeratory, Taśmy, Kalki, Pióra wieczne. DRUKARKI „MILLOTYP” do drukowania ofert, cenników, formularzy, blankietów, sprawozdań etc. z ilustracjami, do normalnych czelonek i kłisz.

OFERTY I OPISY NA ŻĄDANIE

POMPY STUDZIENNE

POMPY i APARATY ASSENIZACYJNE
SIKAWKI STRAŻACKIE

POLECA

WYTWÓRNIA POMP

WŁADYSŁAWA WARDECKIEGO

WARSZAWA, UL. KWIATOWA 21 (Mokotów) TEL. 143-39 i 106-86.

CIEPŁE MIESZKANIE USUNIĘCIE WILGOCI

50% oszczędności opału

osiąga się po obsadzeniu **MULTIPLIKATORA OGRZEWANIA** w piecu patent.

Patent. DRZWICZKI HERMETYCZNE REGENERACYJNE podgrzewające powietrze, podwyższają temperaturę spalin o 50°, nie wysuwają się z obsady w kaflach.

Patent. NASADY DYSZOWE „AERO” stałe, ciche, silnie wzbudzają ciąg niż obrotowe na niższych kominach od sąsiednich budowli.

Patent. PIECE ŻELAZNE płaszczowe do powolnego palenia.

Patent. PIECE DO SPALANIA ŚMIECI.

Patent. APARATY DEZYNFEKCYJNE stałe przenośne i przewoźne.

Dr. Inż. W. P. Kłobukowski i S-ka z o. o.

Maszyny i urządzenia ogrzewnicze, sanitarne
i do przetworów owocowych

Tel. 15-04.

Warszawa

Wspólna 71.

BIBLIOTEKA SAMORZĄDU

Rozkwit życia samorządowego w Polsce Niepodległej zmusza pracowników i działaczy samorządowych do posilowania się fachową literaturą. BIBLIOTEKA SAMORZĄDU zaspokaja zapotrzebowanie w tym zakresie, wydając szereg dzieł, poświęconych poszczególnym dziedzinom życia samorządowego.

CENY WYDAWNICTW BIBLIOTEKI SAMORZĄDU SĄ BARDZO NISKIE.

Do nabycia:

1. <i>Prof. A. Pragier</i> : „Zarys skarbowości komunalnej”. Część I-sza i II-ga, dwa tomy, razem	Cena Zł. 4.—	9. Projekt organizacji prac statystycznych w powiatowych związkach komunalnych (Odbitka z Kwartalnika Statystycznego G. U. S.)	Cena 2,50
2. <i>Inż. M. Nestorowicz</i> : (Dyrektor Dep. Drogowego)—„Sprawa drogowa w Polsce”	1,20	10. <i>St. Podwiński</i> : „Bibliografia literatury polskiej o samorządzie terytorjalnym”.	3.—
3. <i>Inż. M. Nestorowicz</i> : „Zbiór ustaw i rozporządzeń drogowych”.	1,50	11. <i>St. Podwiński</i> : „Ustrój samorządu powiatowego na terenie b. zaboru rosyjskiego”.	2.—
4. <i>Dr. M. Jaroszyński</i> : (Podsekretarz Stanu w Minist. Spraw. Wewn.) „Samorząd terytorjalny w Polsce”.	1,50	12. <i>Inż. Z. Rudolf</i> : „Podstawowe zagadnienia zdrowotne wsi i miasteczek”.	3,50
5. <i>Dr. M. Jaroszyński</i> : „Gospodarka gmin wiejskich na tle stanu finansów gminnych— oraz Znaczenie opłat drogowych (w jednym tomie)	3.—	13. Pamiętnik Zjazdu Przedstawicieli Sejmików pow. (trzy tomy) roku 1925	1.—
6. <i>J. Bek</i> : „Działalność Rady Powiatowej w Limanowej na polu popierania sądownictwa”.	1,50	roku 1926	2.—
7. <i>St. Pachnowski</i> : „Wskazówki kasowo-rachunkowe dla miast”.	3.—	roku 1927	5.—
8. <i>St. Pachnowski</i> : „Przepisy budżetowe dla związków komunalnych” (obowiązująca instrukcja budżetowa, wzory, wyjaśnienia)	1,50	14. Kalendarz Samorządowy (trzy tomy) Na r. 1926	1.—
		„ „ „ Na r. 1927	2.—
		„ „ „ Na r. 1928	5.—
		15. Działalność Sejmiku Skierniewickiego. Osiem lat pracy	2.—

NA SPŁATY

dajemy książki pracownikom samorządowym, o ile biorą za sumę większą od zł. 10.

BIBLIOTEKA SAMORZĄDU

Redakcja i Administracja: Warszawa, Plac Napoleona Nr. 7. — Telefony 131-92 i 225-50

Konto w P. K. O. 1520 i Konto w Polskim Banku Komunalnym 479.

ŚWIEŻO UKAZAŁA SIĘ W DRUKU
PRACA

ZENONA PIETKIEWICZA

POD TYTUŁEM:

GOSPODARKA MIAST POLSKICH

(czynniki zasadnicze ich rozwoju i dobrobytu)
nakładem Polskiego Banku Komunalnego. 200 str.
cena egz. 8 zł.

Do nabycia w „BIBLIOTECE SAMORZĄDU”
WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA Nr. 7.

PIECE i KUCHNIE fabryki PIOTR ŁAWACZ I S-wie
w KOŃSKICH

Filije: WARSZAWA, Denilowiczowska 2, tel. 202-54. ŁÓDŹ, Sienkiewicza 30.

Wagi

Wozowe i do ważenia bydła dla targowic,
wagonowe, wagonikowe, setne, dziesiętne
i stołowe oraz do celów specjalnych i od-
ważniki poleca

FABRYKA WAG

A. KRZYKOWSKI

w Warszawie, Chłodna 14, sklep fabryczny Piękna 45.
Telefony 40-85; 239-11.

Wydział Powiatowy Sejmiku w Kostopolu

ogłasza

KONKURS

na stanowisko lekarza rejonowego i kierownika ambulatorjum w m. Stepaniu pow. Kostopolskiego.

Do posady przywiązane są pobory VIII st. służbowego pracowników państwowych z 25 % dodatkiem komunalnym

Kandydaci reflektujący na powyższe stanowisko winni nadesłać Wydziałowi Powiatowemu w Kostopolu podania wraz z

- 1) odpisami dowodów wykształcenia,
- 2) „ zezwolenia na praktykę lekarską
- 3) „ dowodu obywatelstwa polskiego
- 4) „ świadectw uprzednio odbytej praktyki lekarskiej.

5) Własnoręcznie napisanym życiorysem.

Termin składania ofert do dnia 1-go sierpnia 1928 roku.

Posada do objęcia do dnia 1-go września 1928 r.

Przewodniczący Wydziału
Powiatowego Starosta:

(—) *Jerzy Lisiecki.*

Wydział Powiatowy w Gniewle

ogłasza

KONKURS

na stanowisko lekarza chirurga do Szpitala Powiatowego (70 łóżek) w Gniewle (n. Wisłą—Pomorze).

Do zgłoszenia należy dołączyć:

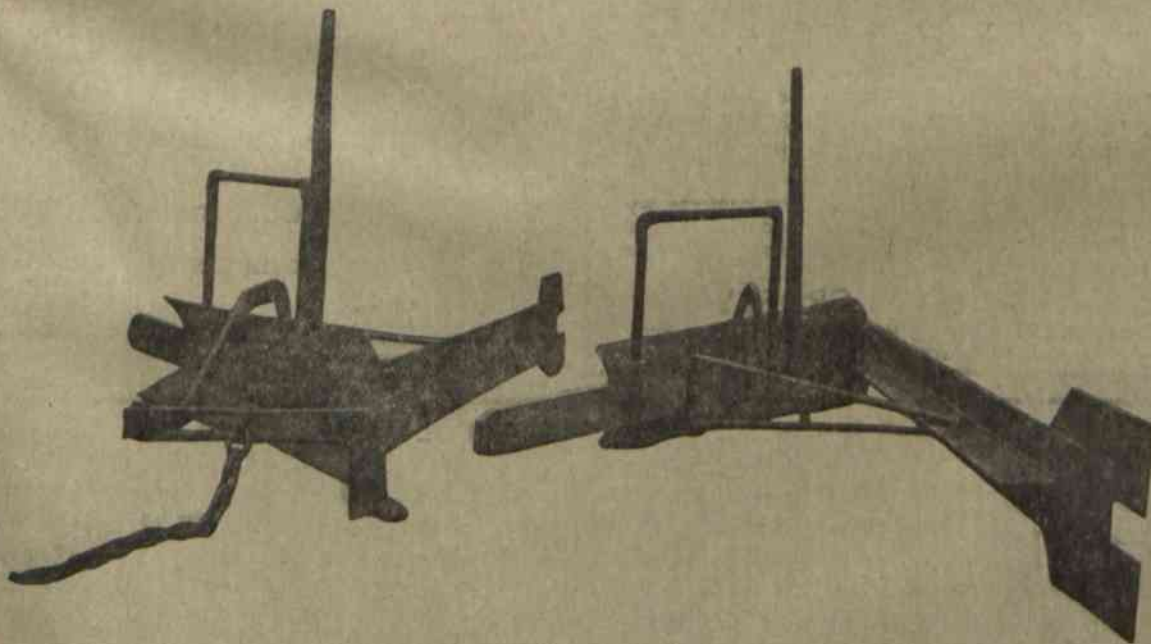
- 1) życiorys
- 2) dowód obywatelstwa polskiego,
- 3) metrykę urodzenia (chrztu),
- 4) uwierzytelniony odpis dyplomu,
- 5) odpisy świadectw z wykonywanej praktyki chirurgiczno-lekarskiej.

Reflektuje się tylko na dobrego lekarza chirurga przynajmniej z 2-letnią praktyką szpitalną.

Uposażenie według umowy.

Podania należy przesyłać do dnia 20. VI. r. b. Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Powiatowy

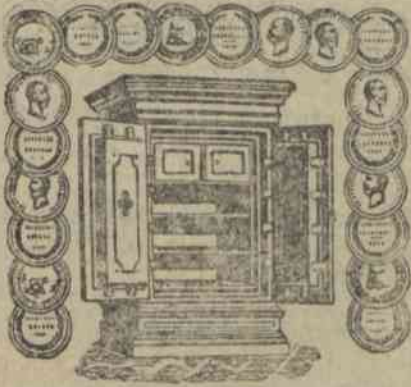

KOPACZE ROWÓW, RÓWNACZE, WŁOKI, SZUFLE KONNE.

Zrzeszenie Samorządów Powiatowych

Warszawa, ul. Dobra 28.

exas. 13458/10/25

Robert Bohte

Najstarsza, specjalna **FABRYKA KAS OGNIOTRWAŁYCH**
i budowa **SKARBÓW BANKOWYCH**,
EGZYSTUJĄCA OD 1840 r.

POLECA: KASY PANCERNE—OGNIOTRWAŁE—BETONOWANE,
oraz KASY „NIEZWYCIĘŻONE“

STAŁOWO-PANCERNE—OGNIOTRWAŁE Z MASYWNYCH PANCERZY
STAŁOWYCH, GRUBOŚCI 35 MILIM. I BETONOWANE

W WARSZAWIE—NOWY ŚWIAT № 34—TEL. 10-46.

**CUDZE
CHWALICIE
SWEGO
NIE ZNACIE**

Oglądacie historyczne filmy francuskie i angielskie, czyta-
cie liczne tłumaczenia, zachwycacie się historycznymi ro-
mansami wszystkich narodów a zapominacie, że także

CAŁE DZIEJE POLSKI

są ujęte w doskonałą formę powieściową. Ten właśnie cykl:

**J. I. KRASZEWSKIEGO
POWIEŚCI HISTORYCZNE**

będzie teraz wydany na wyjątkowo dogodnych
warunkach, dostępnych dosłownie „dla każdego“.

**WYDAWNICTWO M. ARCTA
WARSZAWA, NOWY-SWIAT 35, P. K. O. 196**

ogłasza przedpłatę na powieści Kraszewskiego.

Obejmą one przeszło 80 tomów, na dobrym papierze
różnym drukiem, w kolorowej okładce, każdy tom Zł. 1.40.
Dla zamawiających cały cykl przed 1 lipca 1928 roku
warunki specjalne.

TOM TYLKO 80 GROSZY

PRZEDPŁATĘ PRZYJMUJE KSIĘGARNIA M. ARCTA
ORAZ WSZYSTKIE KSIĘGARNIE

**WALCE
DROGOWE
PAROWE
I MOTOROWE**

**H. KOETZ NAST. SP. AKC.
Mikołów woj. Śląskie**

Fabryka założona w 1872 r.

W Warszawie: inż. B. Rudziński
Wilcza 39-4. ————— Tel. 322-63.

DRUKARNIA

Zrzeszenia Samorządów Powiatowych

wykonywa wszelkie roboty
w zakres drukarstwa wchodzące

FABRYKA KAS OGNIOTRWAŁYCH

HENRYK JARDEL

Warszawa, Zarząd i Skład Fabryczny: ul. Miodowa 14, tel 137-99
Fabryka: ul. Madalińskiego 29 (posesja własna)

POLECA: KASY OGNIOTRWAŁE, PANCERNE I STAŁO-BE-
TONOWE—NIE ULEGAJĄCE ŻADNYM USZKODZENIOM—KASY DO WMURO-
WANIA, SZAFY ŻELAZNE, KASETKI, KLÓDKI, PRASY DO KOPJOWANIA—BU-
DOWA SKARBÓW i DRZWI PANCERNYCH.

KOSZTORYSY, KATALOGI WYSYŁAMY NA ŻĄDANIE.

BIURO TECHNICZNE FABRYKI SPORZĄDZA RYSUNKI I PROJEKTY.

FIRMA EGZYSTUJE OD 1892 R.

